

מזל התאחדותנו

יוצא לאור
ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר
בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א
בני ברק - אלעד

ו' סיון תשס"ט

שבועות

שנה י"ג גליון תר"ב

וקול השופר הול"ך וחזק מאוד

תוכן הענינים

- לקח טוב.....עמוד ג'
- שבת בשבתו..... עמוד ה'
- דבש תמרים..... עמוד ז'
- בשפתי צדיקים..... עמוד ט'
- פרפראות לחכמה.... עמוד י"א
- ודרשת וחקרת..... עמוד י"ג
- פניני התורה.....עמוד ט"ו
- חוקים להורותם..... עמוד י"ז
- הילולא דצדיקיא..... עמוד כ'
- בלשון חסידים..... עמוד מ"ד
- דברות קודש.....עמוד מ"ד
- משולחן מלכים..... עמוד ל"א

מה נאה הוא ההגה הקדוש ומה נהדר, כמה קדושה עילאית אצורות בו, הלא היא היום אשר מביאני המלך הדריו, אשר ידוע היא מפי ספרים וסופרים כי בכל שנה ושנה מתעורר מחדש אותה אור קדישתא אשר ירד משמי רום על בני ישראל באותה מעמד קדוש ונישא עת קרבנו ה' אל הר סיני.

וגם אלו אשר מאתנו אשר עדיין עומדים רחוק מן ההר, הרי יכולים המה להתקרב ולגשת אל ההר, כי כשנתבונן במצבן של ישראל בעת ההיא עת היו עם שפל, עלוב ומשועבד, בהיותו עייף ויגע מרוב עבודת פרך, ותב"ן לא ניתן להם להתבונן בעצמם, לב ישראל נאטם וכל מהותו אפפה הושך וצלמוות. ולפתע פתאום זרח אור ונתרחשו לו ניסים ונפלאות עת אשר שכינתא קדישא ירדה והוציאם מעבודת לחירות, ומיד ניתנה להם מצוות ספירת העומר, למען יצרפו את עצמם ויזככו את נפשם כי הנה יום גדול ונורא בא, יום קדוש.

ובהאי שעתא, צפור לא צייץ, עוף לא פרה, שור לא נעה, אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש, הים לא נזדעזעה, הבריות לא דברו כאילו חדלו היים מן הארץ, וקול אלוקים מתגלגל ונשמע בכל העולמות "אנכי ה' אלוקיך ולא יהיה לך", ומני אותה שעה קיבלו עם ישראל נשמות חדשות וזכו לאותה מעלה יתירה להיקרא "ממלכת כהנים וגוי קדוש".

ובהינה זו זורח ועולה מחדש מדי שנה בשנה וכמה דדיבר בקדשו רבינו הקדוש"ט זי"ע: (דברי יואל יתרו פ"ה) "הפרשיות הללו שקורין בהם מתן תורה, המה מסוגלים לתיקון הנפש ולהתקרב אצל הכורא יתברך שמו, שאותה השפעה נשארה נצדד לדורות והקריאה מעורר הזמן כידוע, ולזה ירמוז כפילות הלשון ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, ששמיעה זו של מתן תורה יגרום לכם שמיעה לעתיד, שכל קיומיט וכח ההתגברות נגד הנסיונות הקשים, הוא רק מהשפעת אותה הקדושה שזכיט אלי' במעמד הנבחר". ולא תהא כהנת כפונדקית, אם כאשר רק הקריא"ה באמצע ימות השנה מעורר את הזמן, הרי עאכ"כ ביום זה יום מתן תורתינו, יורד ובא ההשפעות וההארות משמי מעל.

לכמה דמתאמרא משמוי' הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע שפעם ישב בשולחנו המהור בהג השבועות והחסידים דיברו ביניהם על מה דאיתא בשם הרה"ק בעל קדושת לוי זי"ע ש"אפשר לשמוע הקולות והברקים כמו שהיה בעת מתן תורה" ואמר חסיד אחד לחבירו, כי יכול להיות כי הכוונה היא שמתאמצים במחשבה כ"כ כאילו עומדים בהר סיני, עד שאפשר להעמיד בדמיונו כאילו שומעים הקולות והברקים, הרה"ק מליסקא זי"ע בשמעו זאת, ענה ואמר: "לא ולא! קולות וברקים ממש! אני יודע שהוא כן".

בוודאי ביום זה נזכה כולנו לבא כולם בברית יחד, נעשה ונשמע נאמר כאהרן, לקבל את התורה מחדש מאבינו מלכינו אחד המיוחד.

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,
הנצחת שם, לעילוי נשמת
ולכל שאר עניני המערכת
הארות והערות וכדו'
אפשר לפנות
להר"ד יושע פאליק שווארץ הי"ו
011-972-527617061

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

בגמ' (פסחים דף ס"ח ע"ב) רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדו לי עגלא תילתא אמר אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא, ונראה שמוזה שהוסף משה יום אחד מדעתו הראת לדעת שניתן לישראל כח החידוש בהתורה, וניתן לנו לדרוש בהתורה כפי שכלינו וכנ"ל, ולא מצוות גולמיות כאשר הפץ ליתן לאוה"ע, ולפי זה יש יתרון לאחד על חבירו כפי מדע אשר חננו השי"ת לחדש בתורה, אבל אי לא ניתן לנו רק מצוות גולמיות, אז היינו מולנו שוק בתורה, ולא היה באחד יתרון בתורה על חבירו, וזה "אי לאו האי יומא" פי' יום השני שהוסף משה מדעתו ללמד לנו שניתן לנו כח התורה לדרוש בה כדעתנו וכשכלינו, "כמה יוסף איכא בשוקא" היו הכל שוין בה.

☆

בתיקון ליל שבועות הסדר לומר ג' פסוקים מהתהלת כל פרשה וג' פסוקים ממופה, והוא רמז להתנהגות האדם, שצריך בעיקר להקדיש לה' את ההתהלה והסוף, בקומו שהרית יקים בנפשו קדש לי כל בכור שהתהלה תהיה קודש ויקבל על עצמו עומ"ש במסירות נפש וכן יעשה בסוף היום, לפני השינה, כמאמר צדיקים כמו שהולכין לישון כך קמים וכמו שקמים כן הוא כל היום.

(דברי שמואל)

☆

באקדמות עבדין ליה הטיבא בדנח ובשקעתא, הן כשיש לישראל השגים רוחניים, בכחי' זריחה "בדנח" והן כשהם במצב ירידה הלילה בכחי' שקיעה "ושקעתא" תמיד "עבדין ליה הטיבא" עובדים לבורא עולם באמונה פשוטה. וגם ניתן לפרש כך באקדמות לכל אתר דמשתלחין זריזין באשוותא שישראל אינם מתחשבים בגורם המקום בו הם נמצאים, ככל מקום שהוא וככל מצב שנמצאים הם עושיין רצון קונם, וזהו "לכל אתר דמשתלחין זריזין". (תורת אבות)

של בני ישראל, כביכול מתנוצץ ומשפיע אור כבודו בקרב לבכם, ומעצמיות אור הנשפע הם שבים לאהבתו ית"ש כמים פנים אל פנים קל וחומר בן בנו של קל וחומר למלך מלכי המלכים הקב"ה, שכאשר מראה אותות האהבה לבני ישראל בלי ספק ישוב האדם לאהבתו, על כן אנו אומרים קודם קריאת שמע הבוחר בעמו ישראל באהבה, כי הוא השורש וההקדמה ליחוד שמע ישראל ואהבת את ה' אלךך כי על ידי שהוא אוהב אותך ומוריה כך קרן אהבתו, ראה נא להתעורר בקרבך האור הקדוש הזה בתוקפו לאהבה אותה, והוא שפירשי' כחתן היוצא לקראת כלה, כי השי' יצא לקראתם והאיר בלבכם אור אהבתו כדי שישוּבו להדבק גם הם באהבת השי', ועל ידי כך יזכו לקבלת התורה בלב שלם. (תפארת שלמה)

☆

הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, ויש לרמוז דהנה העיקר הוא האלקות שאין עוד מלבדו ומכיון שהקוק בלב האדם כי אין מלבדו לא זו בלבד שפורש מן האיסור ואינו עושהו כי גם היתר הנמור ודברי הרשות שלו יעשה בקדושה מלבי שיוכל יצה"ר לבלבל את דעתו בהבלי עולם הזה, ומרגלא בפומי דא"י הס'ק מסלונים ז"ע מה שאסור אסור ומה שמוותר אל תמהר לעשותו זה יסוד התורה ונרמז בלשון הו"ל מתוך מתוך ארבע מאות זווי שווא, מתוך בנימטריא מלכות' לעשות כל דבר במתינות ובקבלת עול מלכות שמים, וכפל הלשון בפי' מתוך מתוך ללמדך שישקול כל מעשה בישוב הדעת פעם ועוד פעם אם ראוי לעשותו ולכן נקרא ההג בשם עצרת לרמוז שבחג קבלת התורה ישגי המדרגה להיות עצור בעניני לכם ולעשות מה שצריך במתינות וישוב הדעת, וזהו הפירוש הכל מודים שמכה קדושת קבלת התורה בעצרת וזכין להיות נחלק במוח ובלב כי עניני לב'ם היינו כל הענינים הגשמיים יהיו בכחי' נמ"י כדבר המפל לגבי העיקר.

ביום הזה באו מדבר סיני, ופירשי' שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנה, נראה לרמוז בדברי קדשו כי באמת ככל שנה ושנה כל ימי עולם מתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם וכו' וכן בחודש סיון שקרבו לפני הר סיני מתגלה ג"כ שיוכלו להתקרב עצמם אצל הקב"ה ולקבל התורה, ולקרב עצמם לפני הר סיני, לשון שנאה, שישנא לכל דבר רע כמאחז"ל שבו ירדה שנאה לעכו"ם וכו', ולזה צריך כל אדם כשבא ראש חודש סיון עד הג השבועות לקרות באותו עסק התורה ולהמשיך לו זו הקדושה שנתגלה ביום זה, וז"ש רש"י שיהיו ד"ת חדשים עליך כאילו היום ניתנה, והיינו שבאמת נתגלה כל דבר בעתו. (עבודת ישראל)

☆

וישב משה את דברי העם אל ה', ויל"פ דמשה הסתכל והתבונן בתשובת ישראל שהקדימו נעשה לנשמע וזהו דבר פלא שאין שום בני"א יכול להשיגו זולת כל אלהות כדאי' במדרש מי גילה רו זה שמלאכי השרת משתמשין בו והבין משה שאין זה דיבורי עצמם מצד בחירתם הטוב אלא רוח ה' דיבר בס והופיע עלידם רוח קדושה מלמעלה ושכינה מדברת מתוך גרונם של באו"א מישראל התשובה זו נעשה ונשמע וזה"ש וישב משה את דברי העם היינו נעשה ונשמע אל ה' ר"ל שייחסם לה' היינו רוח ה' דיבר בס ולא מצד עצמם רק מהשי"ת הוא מהענה לשון.

☆

ויוצא משה את העם לקראת האלקים, ופירשי' כחתן היוצא לקראת כלה, ביאור הדבר, כי הקשו הראשונים על מצות אהבת ה', האיך שייך לצוות על זה, והלא האהבה תלויב בלב ולא תבא בהכרח, וכל שלא ירגיש דבר שיפעול בו ההשק אינו אוהב אף אם יכריחו במצות המלך, אך כתיב (מלאכי א' ב) אהבתי אתכם אמר ה', וכן אנו אומרים קודם קריאת שמע אהבת עולם אהבתנו, כי על ידי התורה והמצוות

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

שבת בשבתו

דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל (שבת פ:)

רק בשבת יכולים להשיג מדריגת הגבוהה של יר"ש

הנה ג' בחינות יראה יש בעבודת ה' מדרגה על מדרגה. האחת, מי שהוא עדיין אדוק ודבוק בגשמיות ומתאוה לתענוגי עולם הזה הגשמיים, רק בעבור שמאמין בה' באמונה שלמה ואית דין ואית דיין, ויש עונש להעוברים על רצונו ית', ויש קבול שרר להמקיימים מצותיו ית', ועי"ז הוא סור מרע ועשה טוב, כדי להנצל מעונש ולקבל פרס בעולם הזה הגשמי.

אמנם יש מדרגה שניה טובה הימנה, והוא מי שמבין שכל תענוגי עולם הזה ומעשיו הבל המה מעשה תענועים שאין להם קיום, ועיקר בריאת עולם הזה לא היתה כי אם בשביל לתקן את עצמו בפרוודור כדי שיכנס לטרקלין המלך, ושם הוא עיקר התענוג, ועי"ז הוא ממאס באמת כל תענוגי עולם הזה ובחינה זו באמת גדולה הרבה יותר במעלה מן הראשונה, אבל עכ"פ גם זה נקרא עובד על מנת לקבל פרס בעולם הבא, ואין זו שלמות העבודה.

ועיקר העבודה הוא בבחינה השלישית, והוא שאינו מצפה לשום קבול פרס, אפילו פרס שבעולם הבא, כי אם כל תאוות וחמדותיו הוא לדבק את עצמו במקור החיים, ולעשות רצונו יתברך, לייחד קב"ה ושכינתיה באהבה בתענוגים בכלות הנפש והשתוקקות לדבק בו ית' וליבטל אליו ולעשות רק רצונו, וכל מעשיו המה רק לעשות רצונו ית', אפילו בעסק בדברים גשמיים כגון אכילה ושתיה וכדומה אין כוונתו להנאת עצמו כלל, כי אם כדי לעבוד ה' בכח האכילה ההוא.

ואותה מדרגה הגבוהה השיג ישראל בשעת מתן תורה, וזוהו שאמרו חז"ל (שבת פ: ע"ב) שתורה ניתנה בשבת, כי מדרגת יראה כזו אי אפשר להשיג כי אם בשבת. (בת עין פרשת תרו)

בשבת נשפע שמחה לישראל כמו בעת מתן תורה

ביום שבת קודש שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל. שמענו בשם הרב הקדוש א"א הרב ר' בנימין מפרשוסחא זצוקלה"ה, שכמו שבמתן תורה היו בשמחה מפני שלא היה שום חטא עד תתה, כן הוא השמחה גם כן ביום שבת קודש. וזוהו, שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל. ע"כ. ונראה להמתיק דבריו הקדושים, כי דוע, שעיקר עבודת האדם נצרך להיות בשמחה. כמו שנאמר (קהלת ב' כו). כי לאדם שטוב לפניו, נתן חכמה ודעת ושמחה. אך האדם יודע בעצמו שאינו טוב לפניו יתברך, ועל ידי זה לא יוכל ליתן שמחה בלבו. אמנם, בשעת מתן תורה היה השמחה בשלימות. כי על העבר לא היה להם להתעצב, מפני שלא נצטוו עוד. רק עתה מחדש באו בשמחה לקבל התורה ולקיימה. וכן הוא בקדושת יום השבת, מעין השמחה מצד שהוא כלל דאורייתא כולה. וכל שבת הוא זמן שמחה להאדם על הקבלה מחדש. ומה גם בשבת קודש זה בעצם יום המתן תורה שהיה גם כן בשבת. שהכל מודים שבשבת ניתנה התורה, בודאי נשפע עלינו השמחה בשלימות.

(תורת אמת לובלין, ליל שני שבועות בשבת קודש, תרל"ז)

עיקר לימוד התורה היא בשבת

בתנא דבי אליהו (פוק כ"א) כשנשברו הלוחות נגזרה גזירה על ישראל שילמדו תורה מתוך צער ומתוך השיעבוד ומתוך טלטול ומתוך טינוף ומתוך דוחק ומתוך שאין להם מזונות, ובשביל אותו הצער שמצטערים עתיד הקב"ה לשלם שכרם לימות המשיח כפול ומכופל, שנאמר (ישעיה מ' י) הנה אלהים בחזק יבוא וגו', הובא בילקוט רמז תמ"ה בישעיה. הנה נראה שאם לא נשתברו הלוחות לא היה ראוי ללמוד מתוך טינוף אלא מתוך קדושה וטהרה, ואמר שש פעמים מתוך כנגד ימות השבוע, כי בשבת לא יש לא צער ולא שיעבוד ולא דוחק ולא טינוף ולא חסרון מזונות, ולזה ניתנה תורה בשבת לומר שעיקר לימוד התורה הוא בשבת.

עיקר קבלת התורה היא ע"י השבת

עיקר התשובה הוא ע"י שמירת השבת שאינו יכול לבוא לתשובה גמורה אלא על ידי שבת שהוא איתיות תשב שהוא המקרב ומשיב את האדם לבוא ב"ה ואינו יוכל לבוא לידי תורה גם כן כי אם על ידי שמירת שבת שלכך קודם נתינת התורה שבת במרה נצטוו בכדי שאחר זה יהיו יכולים להתקרב לו יתברך לקבל תורתו וגם נודע שלכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לכוונה זו שעל ידה הוא עיקר קבלת התורה וכן הוא תמיד לעשות את השבת לדורתם שע"י השבת זוכה לתורה ותשובה תמיד. (מאור עינים כי תצא)

ההשגה של מתן תורה נתגלה בכל שבת ושבת

והנה ביארנו שתיבות נר שיש השגה שמשגיגין הבויה"ע"י שרואה שעשה לנו נסים בטבעיים והוא נקרא אדנ"י וכו', ויש השגה שמשגיגין הבורא ברוך הוא שעושה נסים למעלה מן הטבעיות והוא נקרא אלהים, ויש השגה שמשגיגין הבורא ברוך הוא האריך שברא הכל יש מאין בעין שכלו כמו במתן תורה והוא שנקרא אהי"ה. ושלש הויות אדני, ואלהים, ואהיה, כמנן נר. וזה הוא נר של שבת. ששבת מורה על שברא יש מאין, כי כן הוא הטעם של שבת, כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו' כי בו שבת. וזה הוא ענין יש מאין, ונמצא נר של שבת. מורה על המביט בעין השכל שברא הכל יש מאין כמו במתן תורה פא"פ ולא על ידי שרואה נסים נסתרים ונגלים. וזה הוא המובחר שבכולם, כי זאת ההשגה של מתן תורה נתגלה בכל שבת כדאיתא (שבת פ:): בשבת ניתנה תורה. לכן צריכין בכל שבת לחדש חדושי דאורייתא. (קדושת לוי חנוכה)

לך אוכלין מאכלי חלב בשבועות

טעם לאכילת מאכלי חלב בשבועות כי קודם מתן תורה היה מותר בשר נחירה ובשעת מ"ת נאסר והוצרכו לשחוט ולכ"ע בשבת ניתנה תורה ובאותו שבת לא היה להם בשר שחוט ולא יכלו לשחוט והוצרכו לאכול מאכלי חלב ולזכור זה אנו אוכלין ג"כ מאכלי חלב. ושאלתי דשחיטה ניתנה אח"כ במ' יום. והשיב בנו מו"ה ד"י נ"י שבעשרת הדברות מרומז כל המצוות. (אמרי פנחס)

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתינו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים זכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת נשא (א)

הרב מרדכי אהרן מייזליש שליט"א
המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה דוד באש הי"ו
המלמד: הר"ר שמואל אלטער בעט שליט"א

מו"ה ישראל איצקאוויטש הי"ו
המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארץ שליט"א

מוה"ר יואל לאנדא הי"ו
המלמדים: הר"ר יואל וויינברגר שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה אלימלך דייטש הי"ו
המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארץ שליט"א

מוה"ר יוסף יזפא ווייסמאן הי"ו
המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארץ שליט"א

מו"ה מענדל גרשון אינדיג הי"ו
המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מוה"ר אהרן ראזמאן הי"ו
המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה פישל הערש ליכטענשטיין הי"ו
המלמד: הר"ר נפתלי פאלאטשעק שליט"א

מו"ה משה לעבאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה שמואל ברוך כהן הי"ו
המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה הערשל זוערטהיימער בי"ו
המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה שלום יוסף הערשקאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה שמואל שפארן הי"ו
המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה אליעזר גלאנצער הי"ו
המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מוה"ר ראובן אליעזר שווארטץ הי"ו
המלמד: הר"ר מנשה בחך קליין שליט"א

מו"ה בנימין צבי ליכטענשטיין הי"ו
המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מוה"ר יואל קאהן הי"ו
המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יוקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים. עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבתינו הקדושים עצי התמרים

אלה הדברים אשר תדבר לפני ישראל. ופירש"י לא פחות ולא יותר, ויתבאר עפ"י החת"ם על הכתוב מימינו איש דת למו, הנה תיבת אשדת נכתב אחד, ונקרא שתיים איש דת, כי הקב"ה נתן לנו התורה שהיא אש, ועל ידי זה מהראוי שנהיה עומדים נגד הכל כאש, כמאמר ז"ל האי צורבא דרבנן דרתח אורייתא הוא דקא מרתחא ליה, שנאמר הלא כה דברי כאש, אמנם מצינו בגמ' למה נמשלו דברי תורה למים דכתיב הוי כל צמא לכו למים, לומר לך מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפילה. נמצא שני הפכים בנושא אחד, וישראל משתמשים בהפכים האלו במקום הראוי ובזמן הראוי לעבודת ה', דהיינו נכנעים ומעמיים עצמם לפני השי"ת כמים, ומגביהים לבם בדרכי ה' כאש, והנה אם תכתוב שני תיבות נפרדים אש דת, יהיה משמעו כפשוטו דת של אש, והוה הקרי, ואם תכתבנה מלה אחת יהיה אשדת כמו אשדת הפתגה, שהוא נחל היורד מההר למקום נמוך, נמצא דשניהם צדקו יהדו אצל בני ישראל, עכ"ד. והנה כאשר צוה הקב"ה את משה להודיע לבני ישראל והייתם לי סגולה מכל העמים על ידי שמקבלים התורה, וצריכים לשמרה וללחום מלחמתה בנבוכה, על כן בקש ממנו לומר להם, לא פחוי"ת, היינו כי אף שצריך לאחוז במדת הענוה, אך יש פעמים שלא יפחית עצמו לומר מה ערכו רק ויגבה לבו בדרכי ה', ולא יותיר, דרק בדרכי ה' ירים לבבו, אך לצורך עצמו צריך לאחוז במדת הענוה, ובדרכי ה' יגבה לבו.

(הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א)

פי מה דאיתא בגמרא הוסיף משה יום אחד מדעתו והסכים הקב"ה על ידו, ולפי זה נמצא כי מיום ששה בסיון אשר הוסיף משה רבינו מדעתו, משם ראייה שהקב"ה נתן לנו את תורתו, לדרוש ולהדש ולהוסיף בה כפי שכל עיני העדה, ומעתה שפיר אנו אומרים בו זמן מתן תורתנו, היינו שהיום הזה מוכיח שניתנה תורה בידינו וברשותנו לדרוש ולהדש בה כפי שכלנו ודעתנו, (ברך משה)

☆

איתא בגמרא ויתייצבו בתחתית ההר מכאן שכפה עליהם הר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, ויש לומר על פי מה שאמרו חז"ל גוי ששבת חייב מיתה משום שמשמש בשרביטו של מלך, אבל ישראל נקראים בנים למקום לכן יכולים הם להשתמש בשרביטו של מלך, ולכאורה לפי"ז איך קיבלו בני ישראל עליהם את השבת כמרה שהיה קודם קבלת התורה, הרי אז עדיין היו בכחי" גוי ששבת, אכן י"ל שבוה שיקבלו את התורה במעמד הר סיני כבר יש להם מעכשיו דין בנים למקום ע"ש העתיד ולכן יכולים לשמור את השבת כבר מעכשיו. ובכן שפיר יבואר דברי הגמרא שאמר הקב"ה לישראל אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו אי"כ יוצא למפרע שיש לכם דין גוי ועיי"כ אתם חייבים מיתה מכה דין גוי ששבת, והוה "שם" תהא קבורתכם, דהיינו מחמת השבת שניתנה לכם כמרה שנאמר בו "שם" שם לו חוק ומשפט, מחמת זה תהא קבורתכם כי גוי ששבת חייב מיתה.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

איתא בגמרא הוסיף משה יום אחד מדעתו, וי"ל הנה מבואר במ"ס יבמות (דף פ"ב) בית דין מתנן לעקור דבר מן התורה, ולכן היה יכול משה לעקור דבר מן התורה ולהוסיף יום אחד מדעתו. אך מ"מ מאחר דאסור לעקור דבר מן התורה בקום ועשה כמבואר בגמרא (יבמות ז') על כן אף דלא נצטוו ישראל בקום כל התורה עד יום השביעי משום שהוסיף משה יום אחד מדעתו, מכל מקום מצוות לא תעשה אי עקר משה הוי עקירת דבר מהי"ת בקום ועשה, ואין תקנתא דרבנן דוחה דאורייתא בקום ועשה, ובכן צריך לומר שלא היו רשאים לעבור על מצוות לא תעשה תיכף ביום הששי קודם קבלת התורה שהיה בו בסיון. והוה הטעם מה ששינה נעים זמירות ישראל מסדר המקרא וכתב (זמור פ"א) שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי, לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר, אנכי ה' אלהיך המעלך מארץ מצרים וגו', כי בתורה דכתיב קודם שהוסיף משה יום אחד מדעתו, לכן כתיב כסדר הזה אנכי הי"א קודם, שהוא המצות עשה, ואח"כ לא יהי שהוא הלי"ת, אבל בתהלים שאמר דהמע"ה אחר שהוסיף משה יום אי מדעתו, והיתה קבלת התורה באופן שקיימו קודם הלי"ת בו בסיון, ואח"כ המי"ע בו בסיון היינו שקבלו וקיימו המי"ע בו, ועיי"כ כיון שקבלו קודם הלי"ת ואח"כ המי"ע, לכן כתיב בתהלים קודם הלי"ת דלא יהי בך ואח"כ המי"ע דאנכי.

(עצי חיים)

☆

ידוע קושית המ"א הא"ך אנו אומרים בהג השבועות זמן מתן תורתנו והלא קבלת התורה הי' בשבעה בסיון ולא בששה. ונראה על

עולת החודש

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד
הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמשים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק',
ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על סהרת הקודש

חודש סיון

מו"ה אברהם סאלינסקי הי"ו

המלמד: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

מו"ה שמואל אליעזר טייטלבוים הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה אברהם וואלף קויפמאן הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מו"ה מרדכי לייב מיטעלמאן הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה ברוך מרדכי גאלדבערגער הי"ו

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזנבערג שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה מענדל הירש הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה משה יצחק שטערנליכט הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה בעריש ברוינער הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה יצחק מיכאל יאקאב הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה יושע שמואל ווידער הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה אברהם בראך הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה הערשל קלעפנער הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה יואל גאלדבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה שמואל זגויל כהנא הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה יצחק אליקים שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברון שליט"א

מו"ה יואל ראזענפעלד הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם
לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

החודש הזה לכם, לכם לכל צרכיכם, עליכם ועל בניכם,
וישלה ברכה ה' אליכם, להשפיע מעין הברכה כפעולתכם,
הון ואושר בביתכם, תענוג ונחת כל ימי חייכם, ועומדת לעד צדקתכם.

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונגוה מפיקים

בשפתי צדיקים

תיקון ליל שבועות

פע"א בליל שבועות כשערך הרה"ק מרוזין זי"ע את שולחנו, הרהר חסיד אחד בלבבו: הלא מן הענין לומר עכשיו "תיקון ליל שבועות" ומה אני יושב כאן אצל השולחן, הרגיש הרה"ק במחשבתו של החסיד, ואמר: הראשי תיבות של "ת'ערוך ל'פני ש'ולחן" הוא כמו הרה"ת של "ת'יקון ל'יל ש'בועות", הרי שעריכת השולחן פועלת כמו התיקון. והעיד החסיד רבי סענדער קעלער ששמע מרבו הק' מצאנו קודם חג השבועות שהרעיש מאוד על חיוב אמירת תיקון ליל שבועות וז"ל: ובהיותי צעיר לימים ילדות היתה בי, ורציתי לראות אם רבינו הדברי חיים אומר ג"כ התיקון בליל שבועות, מה עשיתי, בשעה שהי' הרה"ק בביהמ"ד לתפילת ערבית של יו"ט נכנסתי לחדרו והתחבאתי תחת הבגדים שהיו תלויים על הקיר, כשחזר הרה"ק מצאנו אחר התפילה, נכנס לחדרו והחל באמירת תיקון ליל שבועות בהתלהבות גדולה כדרכו בקודש, לאחר שגמר חמשה חומשי תורה הרים את קולו ואמר "באמת צריך לומר התיקון כולו, אלא שמחכים עלי אנשים חשובים שאננס לביהמ"ד לעשות קידוש, לפיכך נאלץ אני לסיים כאן". (נחלת צבי)

זמ"ן מתן תורתנו

הגאון רבי צבי הירש ממאנהיים זצ"ל היה לו פעם ויכוח עם משכיל אחד מעדת המתחדשים בעיני הדת, בין הדברים אמר לו המשכיל שהוא בטוח שאילו משה רבינו הי' חי בתקופתנו בוודאי הי' כותב בתורה כפי רוח הזמן (עפ"ל). אמר לו הרב, הבה ואספר לך מעשה שהיה: סוחר אחד שכר בעל עגלה להובילו עם סחורתו ליום השוק אשר בלייפיציג, והתנה עמו בתנאי כפול ובקנין גמור ע"פ ההלכה שאם לא יביאהו למחוז חפצו בזמן יפסיד הבעל עגלה את שכר נסיעתו וגם יצטרך לשלם לו ההפסדים שיגרם לו ע"י שלא יוכל למכור סחורתו כדבעי, הימים היו ימי חורף והם לא הרחיקו לצאת מן העיר, ושלג כבד החל לרדת אשר כיסה את עין הארץ ותעה הבעל עגלה בדרכו ורק בדרך נס ובעמל רב הגיע למחוז חפצו, אולם את המועד של יום היריד איחרו, והסוחר הפסיד הרבה מדמי סחורתו, הבעל עגלה למרות שאיחר את היריד ולא קיים את התנאי דרש מהסוחר את שכר נסיעתו, אך הסוחר לא רק שסירב לשלם, אלא אף תבע ממנו לשלם לו את ההפסדים כפי שהוסכם, הגישו אל רב העיר שידון להם כדת מה לעשות, כמובן פסק הרב לטובתו של הסוחר וחייב את הבעל עגלה לשלם את הכל שהרי תנאי כפול ומכופל התנה עמו הסוחר, כששמע הבעל עגלה את הפסק פרץ בכבי ואמר, רבי, מדוע חייבתי בדיון,

הרי אונס רחמנא פטריה, השיב לו הרב בנחת: "לא אני חייבתיך, אלא תורתנו הק' חייבה אותך, פסקתי ע"פ דין תורה ואני מה כי תלין עלי", הרהר הבעל עגלה קמעה ואמר: אמור לי מתי ניתנה תורתנו הק' לישראל, באיזה זמן ובאיזה חודש, השיב לו הרב: "וכי מי אינו יודע שחג מתן תורתנו חל בשישי בסיון", כששמע הבעל עגלה זאת קפץ ואמר: "בשישי בסיון הרי אין הדרכים משובשות, אין גשם ושלג ולא רוח סערה, בקיץ הייתי נוסע לבטח ולא הייתי מאחר אף רגע, לא רבי - המשיך הבעל עגלה - מתורה שניתנה בסיני בירחי הקיץ אי אפשר לפסוק ולהוציא משפט בחודש טבת, לדידי ברור הדבר כי אילו נתן משה רבינו את התורה בטבת היה כותב לפטור אותי, שכן אז המשפט שונה לחלוטין לפי רוח הזמן, והדין היה בוודאי נוטה לזכותי", סיים הרב את דבריו: "כבעל עגלה זה נמשלת גם אתה בעיני, שאתה חושב שהתורה"ק נשתנה ח"ו לפי רוח הזמן", ופני המשכיל חפו.

כופר הכל פטור משבועות

החתם סופר ז"ל נזדמן פעם אל ביתו של אחד ממשכילי העיר פרעשבורג בערב חג השבועות, וראה את ביתו מעוטר בירק כמנהג ישראל, לשנה אחרת שוב נזדמן לביתו של זה ולא מצא כל סימן ירק, וכשהעיר לו על כך החל הלה ללגלג על מנהגי ישראל, נענה החתם סופר ואמר לו: דומני כי סוף סוף הצדק אתך, תמה הלה הכיצד, גם רבינו מודה לדברי, השיב לו החתם סופר: כוונתי כך היתה, אשתקד עדיין היית מודה במקצת, לכן היית חייב בשבועות"ת (מלשון שבועה), לא כן השתא שהנך כבר כופר הכ"ל, וכופר הכל פטור משבועות"ת.

אשר בחר בנו מכל העמים

כשיצא לאור הספה"ק "תולדות יעקב יוסף" מהרה"ק ר' יעקב יוסף מפולנא זצ"ל, נסע בעצמו מעיר לעיר למכור את חיבורו, כשהגיע לכארדיטשוב, עיר מלאה חכמים וסופרים, התיישב באכסניא והמתין לקונים שיבואו לקנות את הספר, אבל לשוא הקהל לא בא, הצטער הצדיק על כך מאוד ושח את צערו לפני הרה"ק ר' זאב וואלף מזיטאמיר זצ"ל בעל אור המאיר באמרו: היתכן באתי לכאן כדי למכור את חיבורי המלמד לעולם את תורתו של הבעש"ט ולבסוף אין קונה, השיב לו הרה"ק ר' וואלף בבת שחוק: גם ריבון העולמים היה מחבר נכבד מאוד, וספרו - היא התורה"ק - מבלי ספק שלא היה יותר גרוע מספרך, אעפ"כ מציינו שחזר הקב"ה - המחבר בעצמו - עם הספר על כל אומה ולשון ולא רצו לקבלה.

חברת תהלים

"תהילות יואל"

נתייסד ע"י כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
בעת ביקורו בארה"ק עם אביו כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זי"ע
קרית יואל - בני ברק

ערב חג השבועות תשס"ט לפ"ק

בס"ד

הודעה חשובה

שמחים אנו להודיע בזה להורי התלמידים הע"י

כי כמדי שנה בשנה

יתאספו התלמידים בליל יו"ט שבועות

בבית מדרשינו בשיכון בשעה 12.00

- אמירת תהלים בצוותא (הן ידוע גודל מעלת אמירת תהלים ובפרט ביו"ט שבועות אשר הוא יומא דהילולא של נעים וזמירות ישראל דוד המלך עליו השלום).
- זמירות שירות ותשבחות
- אחרי שבועות תיערך הגרלה על ש"ס להילדים המשתתפים

בברכת שפחת יו"ע

הנהלת חברת תהלים

הוצאות הפרסים נתנדבו ע"י ידידינו

הר"ר אהרן ראזמאן הי"ו

לעי"נ אמו האה"ח מרת איטא ב"ר מנחם מענדל ע"ה
נלב"ע ערב יו"ט שבועות תשנ"ד לפ"ק

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים,
כפתור ופרח משוקדים

שהיה מן הגליל ובמקומו הרי היו אוכלין בשר עוף בחלב, והטעם הוא כאמור שהעוף אין לו חלב, ולשיטתו שוב יש להם למלאכים תשובה על מה שאכלו בשר בחלב אצל אברהם אבינו, שהבשר שנתן להם אברהם גם כן לא היה שייך בו חלב אמו, כי נולד ע"י ספר יצירה, ולכן האי גלילאי לשיטתה ידע כי עליו לשבח להקב"ה שנתן לנו את התורה, כי לסברתו אף המלאכים ראויים היו לקבל את התורה, לכן בריך רחמנא דיהיב לן אורייתא לישראל שהם עם תליתאי.

☆☆☆

בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם. ונל"פ דהנה אחז"ל שהיתה שכניה מדברת מתוך גרונו של משה, ולכן היה מתנבא בזה הדבר, ולפ"ז לא היה משה רק כשופר שתוקעים בו ויוצא קול התוקע בו, ורק כלי לתקוע בו התוקע, כך היה משה פותח פיו ושכניה מדברת מתוך גרונו, וז"ש ויהי קול השופר הולך וחוק מאוד, היינו כדוגמת השופר כן משה ידבר אבל האלוקים יענו בקול ששכניה מדברת מתוך גרונו, וזה שאמר בעבור ישמע העם בדברי עמך ממש, ובזאת ידעו אשר כל מה שמדבר משה הוא דבר ה', וששכניה מדברת מתוך גרונו, וז"ש בעבור ישמע העם דע"י שישמעו העם את קולי, או "בדברי עמך וגם כך" מה שאדבר כך, היינו מתוך גרונו, יאמינו לעולם, כי יכירו קולי בטבעת עין משעת מתן תורה.

☆

ובזה נבין מה שנאמר "יענו כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה", דכאשר שמעו ישראל את קולו של הקב"ה שאמר אטכי ולא יהיה לך, ושאר הדברות שמעו מפי משה אשר שכניה היתה מדברת מתוך גרונו, אמרו כמתמיהים איש אל אחיו "קול אחד", הלא תשמעו אשר הקול הזה הוא אותו הקול ששמענו מפי ה', לכן כל הדברים אשר דיבר ה' נעשה, דבאמת אף מה שדיבר משה דיבר ה' מתוך גרונו.

☆☆☆

ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלימה מעם ה'. ונל"פ עפ"ימ דאי באוההה"ק כי כל צדיק שלא השלים ימיו ח"י לא יגרע ה' מצדיק מה שהי מרויח אילו היה חי וישלים לו שכרו על השנים שלא פעל בהם דבר, מפני שיכול לומר אילו הייתי חי בוודאי הייתי ממלא אותם בתורה ומעשי כדבעי, ולפ"ז יש לדון ולומר בגר שנתגייר שאם ידע מכבר מישראל עם קדוש ומ"מ לא בא להתגייר עד עתה אי"כ אין לו שכר רק מומן שנתגייר אבל לא על זמן שחי עד שנתגייר מפני שלא הי אונס על אחירתו לבוא, אבל חות שלא ידעה כלל מקדושת ישראל, ואם היתה יודעת מקודם בוודאי היתה באה מיד א"כ מגיע לה שכר גם בעד השנים הקודמות, וז"ש לה בועז ותלכו אל עם "אשר לא ידעת" תמול שלשום, לכן ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלימה גם בעד השנים הקודמות יען אשר לא ידעת תמול שלשום. (נפש יהונתן)

בגמ' איתא (זבחים קטו): כשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל מלכי עובדי כוכבים אחזתו רעדה בהיכליהן נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו שמה מכול בא לעולם אמר להן כבר נשבע שאינו משחית כל בשר ומה קול ההמון הזה ששמענו אמר להם חמדה טובה יש לו בבית גנזיו שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם וביקש ליתנה לבניו שנאמר ה' עוז לעמו יתן, פתחו כולם ואמר "ה' יברך את עמו בשלום". וקשה למה שאלו שמה מכול לעולם הרי גם הם ידעו שהקב"ה נתן תורה לישראל שהרי הקב"ה חזר על כל אומה ואומה, ועוד למה אמרו דייקא פסוק זה ה' יברך את עמו בשלום, וי"ל דהנה איתא בגמ' (שבת פ"א): שהקב"ה רצה לתת התורה ביום ו' בסיון והוסיף משה מדעתו יום אחד והקב"ה הסכים על ירו ונתן התורה ביום ז' בסיון, והטעם שמשם הוסיף יום אחד אפשר לומר ע"פ מה שאמרו המפר' כשקבלו ישראל את התורה ברך אותם ה' בשבעה ברכות והם: תורת חיים, אהבת חסד, צדקה, ברכה, רחמים, חיים, ושלוש בכל יום מר"ח סיון והלאה ברכם ברכה אחת נמצא ביום ו' סיון ברכם בברכת חיים והיה חסר ברכת שלום אמר בלבו אם אין שלום אין כלום לכן הוסיף יום אחד שיהיה להם גם ברכת שלום, הנה בריאת העולם היה בשביל התורה שנקראת ראשית ותנאי התנה הקב"ה בעולמו שאם לא יקבלו התורה יחזיר העולם לתוהו ובוהו לכן אוה"ע ראו שהגיע יום ו' סיון וישראל לא קבלו את התורה ואח"כ בז' בסיון שמעו את הקולות והבקרים אמרו לבלעם "ה' למבול ישיב" שהקב"ה רוצה להחזיר העולם לתוהו ובוהו השיב להם בלעם "ה' עוז לעמו יתן" שהיום נתן להם התורה שאלו הם למה לא נתן להם ביום ו' סיון אמר להם כי רצה לברכם גם בברכת שלום לכן "פתחו ואמרו ה' יברך את עמו בשלום".

☆☆☆

בגמ' איתא (שבת פח): דרש האי גלילאי עליה דרב חסדא בריך רחמנא דיהיב לן אוריין תליתאי לעם תליתאי, ידוע המדרש דכשאמרו המלאכים להקב"ה תנה הודך על השמים צר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם ואמר להמלאכים לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בביתו בשר וחלב אשר התורה עתדיה לאוסרו, ע"כ, אמנם לכאורה יש להם למלאכים תשובה נכונה למה אכלו בשר בחלב אצל אברהם שהרי ידוע שאברהם עסק בספר יצירה ובו ברא את בן הבקר אשר האכיל למלאכים ומצינו בגמרא דבמקומו של רבי יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב, שהרי כתיב לא תבשל גדי בחלב אמו, ואמו של עוף אין לה חלב, נמצא שבן הבקר הלזה שלא נולד לאם לא שייך בו חלב אמו, ומש"ה היה מותר להם לאכול את בקר בן הבקר הזה עם חלב, נמצא לפי האמור שיש להם למלאכים דין ודברים אודות קבלת התורה של בני ישראל ולפיכך דרש האי גלילאי - חוקא

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין קושיית הראשונים האיך חזרו לאחוריהן י"ב מיל בשבת

דין רשות הרבים ושיעורו נלמד בשבת (צח). מדגלי מדבר, וכן איסור הוצאה ילפי' (צח): מקראי דאל איש ממקומו דכתיב בדגלי מדבר, ומעתה אי נימא שהעננים חשיבי כמחיצות, וא"כ מהאי טעמא הרי גם לא יהיה נחשב כרשות הרבים, כי כל רשות הרבים המוקף במחיצות הוי רשות היחיד, וא"כ האיך ילפינן מינה דיני רשות הרבים, ומניח בצ"ע.

☆

והנה בתשו' אבני נזר (או"ח סי' רע"ח סק"ב) הקשה ע"ד הרוקח והמושב זקנים הנ"ל דהנה מפורש בשבת (ה). דהמעבר ד' אמות ברשות הרבים מקורה פטור, לפי שאינו דומה לדגלי מדבר, ע"ש. ולכאורה הרי כל הרשות הרבים של מחנה ישראל בדגלי מדבר גם היה מקורה בעניי כבוד, וא"כ הרי שפיר דומה לדגלי מדבר, אלא על כרחך צ"ל שהעננים לא חשיב קירוי וגג, משום דאיך לזה שם מחיצה כפי שיבואר להלן, וא"כ הכי נמי דכוותה לא חשיב כמחיצה לענין תחומין, וא"כ דברי הרוקח צ"ע.

והטעם שהעננים לא חשיב מחיצה ולא חשיב תקרה, הוא עפ"י דאיתא ביבמות (עב) דכשהו ישראל במדבר לא נשבה להם רוח צפונית, כדי שלא יתפורז הענני כבוד, וא"כ נמצא שמחיצת העננים לא היתה עומדת ברוח מצויה, ואיתא בסוכה (כד) דכל מחיצה שאינה עומדת ברוח מצויה אין שמה מחיצה, וא"כ העננים לא היו נחשבין למחיצה, ולכן דגלי מדבר נחשב כרשות הרבים ובלי תקרה, ומיושב דברי הגמ' דברי הרוקח צ"ע.

☆

והנה באמת היא מחלוקת מפורשת בירושלמי (עירובין פ"ט ה"ה) אי העננים היו נחשבין למחיצה או לאו, דדעת רב הונא דדמעבר ד' אמות ברשות הרבים שהיא מקורה פטור, והקשה שם ר"ש בן כרסא שהרי מחנה ישראל שממנה למדין דיני רה"ר היה מקורה ומכוסה בעניי כבוד, ומסיק דרב הונא ס"ל דלא חשיב קירוי, עיי"ש.

ובדודושי הריטב"א (שבת צח) כתב בן להדיא שמביא דברי הגמ' שרד"ר מקורה פטור כיון שאינו דומה לדגלי מדבר, וכתב וז"ל: דענני כבוד לא חשיב קירוי, עכ"ד.

☆

וכן מצינו במרכבת המשנה (פר' בשלח) עה"פ וה' הולך לפניהם יומם וגו', שמביא בשם הצידה לדרך שהקשה

במס' שבת (פה) איתא שכל דיבור ודיבור שיצא מפיה הקב"ה חזרו ישראל לאחוריהן י"ב מיל, והיו מלאכי השרת מדיין אותן וכן עיי"ש.

ובמושב זקנים לבעלי התוס' הקשה דהלא איתא (שם) דהכל מודים שבשבת ניתנה תורה, וא"כ האיך חזרו לאחוריהם י"ב מיל, הרי אסור לצאת חוץ לתחום שבת, ותיריך שהעננים היו מקיפין את כל ישראל כמחיצות, ונמצא שכל מה שהיה בתוך העננים הוי כמו חצר אחת, שאין בכך איסור יציאה לתחום, עכ"ד.

ובאליהו רבא (או"ח סי' שצ"א) מביא בן בשם הרוקח דאפי' לדעת חכמים דאיסור יציאה חוץ לאלפיים אמה הוי איסור דרבנן, אבל הרי בירושלמי (עירובין פ"ג ה"ד) איתא ש"ב מיל לכו"ע אסור לצאת מדאורייתא, וא"כ קשה האיך יצאו ישראל ועברו על איסור מה"ת, ותיריך הרוקח כנ"ל שכיון שהיו מוקפים בעננים הוי כבתוך מחיצות וכאילו לא יצאו חוץ לתחום.

ועוד הוסיף הרוקח דהנה בעירובין תנן (מא) דמי שהוציא אוהו נכרים חוץ לתחום והכניסוהו לעיר אחרת, הוי כל העיר לדידיה כד' אמות ומותר להלך בכל העיר, ופירש"י שם דאיירי בעיר שיש לה מחיצות, וכן נפסק בשו"ע (סי' ת"ה) ומעתה אף שיצאו ישראל מחוץ לתחום מאונס דהיינו מפחד הדיבור, מ"מ הרי היו בתוך המחיצות והיו מותרים להלך בהם, עיי"ש בדבריו.

ובאמרי בינה (שבת ס"ל ל"ד) תמה ע"ד הרוקח דבעירובין (נה) משמע שהעננים לא היו נחשבין למחיצות, דאמרינן התם דכל עיר נידון כד' אמות, אבל יושבי צריפין אינן נידונין כעיר אחת משום דלא קביעי, ופרך בגמ' מדגלי מדבר דמצינו שהיה נחשב כעיר אחת אע"פ שלא היה קבוע, ומשני בגמ' כיון דכתיב כהו עפ"י יחנו ועפ"י ה' יסעו נחשב כקביעי, עכ"ד הגמ', ואי נימא שהעננים נחשבין כמחיצות מאי הקושיא מדגלי מדבר הרי התם היה מותר להלך בהם משום שהיה מוקף כמחיצות, וע"כ היה נחשב כעיר אחת, אלא עכ"ח דמשמע דלא היה נחשב למחיצות, ותיריך דצריך לומר שזהו תירוץ של הגמ' דכיון שעפ"י ה' יחנו ועפ"י ה' יסעו ונסעו בעננים לכן נחשב כעיר אחת, וצ"ע.

☆

ובפמ"ג (בא"א סי' שצ"ז סק"ח) תמה ע"ד הרוקח דהלא עיקר

שכל המקום המוקף מותר לו להלוך בו סגי במחיצות של עננים.

ומביא ראייה ליסוד זה מדברי הגר"ח הלוי (בפי"ז מהל' שבת הי"ב) שהרמב"ם כתב הדעות שב' לחי מאיסורי הנאה כשר, אע"פ דכיתותי מיכתת שיעוריה מ"מ כיון שאין שיעור ללוח כשר. והקשה הראב"ד שם דאה"נ שאין שיעור לעובי הלוח, מ"מ הרי יש שיעור לגובה הלוחי שיהא י' טפחים, וצ"ע.

וע"ז מבאר הגר"ח דעיקר השיעור של י' טפחים האמור במחיצות אינו דין ושיעור בגוף המחיצות, אלא הוא שיעור במקום, והיינו שבעינין שגובה י' טפחים ממנו יהיה מוקף במחיצות, ואם הוא מוקף מחיצות בכל הי' טפחים שוב לא איכפת לן בעצם המחיצות אם הן י' טפחים או לא, וא"כ לא שייך למימר כתותי מיכתת שיעורי' בין שכל הדק דאמרי' כתותי וכו' הוא כדי להפחית שיעורו, והרי כאן שאין השיעור בגובה המחיצות אלא בדמקום, א"כ שוב לא אמרי' ביה כתותי מיכתת שיעוריה. עב"ד הגר"ח.

ומינה איכא ראייה להנ"ל שהחוב שהמחיצה יעמוד ברוח מצויה היינו בעצם המחיצה עצמה, אמנם במקום שלא בעינין אלא שהמקום יהא גדור, אז גם ענני כבוד חשיבי מחיצות, ודפח"ח.

☆

ובמרכבת המשנה על דמכילתא (פ"ט א') תירץ על קושיית הרוקח דכיון שהיו מרדין ע"י המלאכים שפיר י"ל שהיה זה למעלה מעשרה, והרי אמרו בעירובין דאין תחומין למעלה מעשרה, עב"ד.

☆

בשור"ת בנין שלמה (ה"א סי' י"ט) מיישב לפי המ"ד בשבת (י"ב) שלא נצטוו על השבת במרה, אלא לאחר זמן כשנצטוו אל יצא איש ממקומו, והיינו כשהוקם המשכן, וא"כ בשעת מתן תורה עדיין לא נצטוו על השבת, עב"ד.

☆

ובס' חבצלת השרון מיישב דהנה הרי על מה שחזרו לאחוריהן אין קושיא כי הרי אנוסים על פי הדיבור, אלא הקושיא היא על זה שחזרו למקומם, והנה התוס' ישנים ביומא (י"ט) מחדש חידוש גדול שהוציא חוץ לתחום מותר לחזור לתדם שבתתו, ויש רק איסור דרבנן על חזרה.

שברש"י פר' נשא מבואר שהנשיאים הביאו טטאת על טומאת קבר התהום, והקשה בצידה לדרך שהרי הענן היה מפסיק בין רגליהם לתהום, וא"כ הרי לא נטמאו כלל, ותירץ המרכבת המשנה שהרי כשנפנו לעשות צרכים הרי יצאו מחוץ לעננים וא"כ אז יש לחשוש שנטמאו בקבר התהום.

ועוד תירץ דכיון שלא עמדו העננים ברוח מצויה, אם כן לא חשיבי מחיצות, וכו"ל.

☆

אמנם בתשו' חת"ס (א"ח סי' ר"ח) מבאר דודאי הענני כבוד היו יכולין לעמוד ברוח מצויה, ואדרבה מוזנת צפיפות העננים לא היה בכחו של הרוח צפונית לנשב בפנים, אמנם בתחילה מקודם שחטאו נעשה נס הרוח צפונית נכנס בין העננים לצורך ישראל, ורק אחר חטא העגל ניוצפו ושוב לא נעשה הנס עמהם, עיי"ש.

ולפי"ז מיושב דברי הרוקח כי אין כוונת הש"ס דהעננים לא עמדו ברוח מצויה, אלא שבדרך הטבע אם יחדור הרוח צפונית בין העננים היה מפזר את העננים, רק לפני החטא נעשה להם נס שלט נתפור ואח"כ לא נעשה להם נס זו, אבל עצם היו יכולין לעמוד ברוח מצויה.

☆

דהנה בס' חבצלת השרון מיישב תמקדת האבני נזר ע"ד הרוקח דהן אמת דהעננים לא חשיבי מחיצה ולא תקרה, אמנם הא דבעינן שם מחיצה ותקרה היינו דווקא בדיני רשויות בין רשות הרבים לרשות היחיד, דאז בעינן שיעקר ענינם תליא בחלות שם מחיצה, ואה"נ בחלות שם מחיצה צריך שיהא עומד ברוח מצויה, ואם אינו עומד אינו נקרא מחיצה ואינו נקרא תקרה, ועל כן שפיר אמרו בגמ' שהמעביר ברה"ר מקורה פטור משום שאינו דומה לדגלי מדבר כיון שהעננים לא מיחשיב לתקרה.

אמנם לגבי הלכות תחומין לא תליא בשם מחיצה כלל, כי הנה יסוד איסור תחומין הוא שנצטווה כל אחד שלא לצאת מביתו מיום השבת, ואשר על כן אין הצווי שיהא מוקף בדבר שיש לו שם מחיצה, רק שהמחיצה הוא קובעת עד דזכין מקום מושבו, ואינו אלא סימן לדבר ולא סיבה לקבוע את המקום, ולכן י"ל אף שהענני כבוד לא היו עומדים ברוח מצויה ע"כ אין להם שם מחיצה, אעפ"כ לענין דין זה

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' נחמן ב"ר ישראל הלוי ז"ל

נלב"ע י' ניסן

הונצח ע"י בנו ידידינו מוה"ר שלום לאנדא הי"ו

אב"י בויליאמסבורג יע"א

בעוהש"ת

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי חיים
כ"ב
ארץ הקודש תכב"א

זכור אהבתם ויחיה זרעם

בחג מתן תורה הבעל"ט בעת אמירת "זכור"
זכרו ואל תשכחו !!!
לתרום תרומה חשובה בעין יפה למען החוקת כוללינו הק'

כולל "עצי חיים" צדקת רבי מאיר בעל הנס

התרומות אפשר למסור לידי עסקני כוללינו:

בארא פארק

מוה"ר יואל צבי מאשקאוויטש הי"ו
אונטער-מושג

ביהמ"ד 15'טע עוו:

מוה"ר אסף וואלבערג הי"ו

ביהמ"ד 10'טע עוו:

מוה"ר מרדכי מנחם גרין הי"ו

מאנטריאל

מוה"ר אברהם מאיר ווערצבערגער הי"ו

מאנסי

מוה"ר יואל פרידמאן הי"ו, מושג

וויליאמסבורג

מוה"ר יצחק אייזיק וויזל הי"ו
גבאי קודש דכוללנו

ביהמ"ד וואלעבאט:

הרב מרדכי אהרן מייזליש שליט"א
רב ביהמ"ד

קרית יואל

מוה"ר יהושע טעלער הי"ו

מוה"ר זלמן לייב סופר הי"ו

הר"ר הירצקא שווארץ הי"ו

ביהמ"ד אבני צדק:

מוה"ר איתמר טובי שווארץ הי"ו

או לידי: "כולל עצי חיים" 4915 15TH AVE. BROOKLYN N.Y

בברכת שמחת יו"ט

הנהלת הכולל

פנינים וחידושים בגמרא מס' הגיגה הנלמד במסגרת חברת "סודי התורה"

נו"נ ע"י אחד המג"ש שליט"א

פניני התורה

"כל העוסק בתורה בלילה" מנהג ישראל להיות נעורין בליל שבועות

בגמרא (חגיגה דף י"ב): "אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום, שנאמר 'יומם יצוה ה' חסדו', ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו, משום 'ובלילה שירה עמי'".

גודל מעלת לימוד התורה בלילה

כתב הטור (או"ח סימן רל"ח) ז"ל "ובענין לימוד הלילה יותר ויותר מבשל יום בני הזהר, כמו שאחז"ל אין רנה של תורה אלא בלילה, שנאמר קומי רוני בלילה. גרסינן בעירובין (בפרק הדר ס"ה). אמר ר"ל לא איברא ליליא אלא לגירסא, וגרסינן בפרק עושין פסין (י"ח): א"ר ירמיה בן אלעזר כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה אינו חרב, הלכך כיון ששעות הלילה נוחין ורצויין ללמוד המבטלן עונשו מרובה. כ"ש שאם יארע לאדם מקרה שלא השלים חוקו בלמוד היום שישלימו מיד בו בלילה ולא ידחהו כלל, כדאיתא בפ' הדר רב אחא בר יעקב זיף ביממא ופרע בליליא, פירוש היה לו חק קבוע ללמוד כך וכך ליום, ופעמים שהיה טרוד ביום ולא היה יכול להשלימו והיה משלימו מיד בלילה".

המנהג להיות נעורים בליל שבועות

מנהג עתיק יומין נהגו בני ישראל מקדמת דנא, להיות ערים כל הלילה של חג השבועות זמן מתן תורתנו, ולקרנות בסדר "תיקון ליל שבועות" המסודר ע"י האריז"ל, כהכנה דרבה לקראת מעמד הקדוש של "זמן מתן תורינו" המתעורר מחדש בכל שנה ושנה, בימים ההם בזמן הזה, בבחינת "כל הלומד תורה בלילה חוט של חסד משוך עליו כל היום".

הנה בתלמוד ובשו"ע אין זכר למנהג זה, אמנם מקור המנהג הוא בזוהר הקדוש (אמור), שכבר בתקופת רשב"י נהגו חסידי קמאי קדושי עליון לנדד שינה מעיניהם בלילה זה, ובטעמי המנהג נשנו בספה"ק הרבה טעמים בדרך פרד"ס, ואפס קצהו תראה במאמר שלפנינו.

טעמי המנהג

הקדוש, ושם נאמר כי מנהג זה עתיק יומין הוא שהיו נוהגים בו מכבר חסידי קדמאי קדושי עליון בתקופת רשב"י וחביריו לנדוד שינה מעיניהם בלילה זה כדי לתקן תכשיטים יקרים להכלה עליונה השכינה הקדושה ע"י לימוד ועסק התורה בהאי לילא קדישא למען שתהא מתקשטת למחדת ביום שתיעול לחופתה בעת

תיקון תכשיטי השכינה הק'

מנהג זה אינו מוזכר בתלמוד ובספרי הפוסקים הראשונים והאחרונים, גם בשלחן ערוך מאן דכר שכינה, לעומת זה עיקרו של מנהג זה נעוץ עמוק בתורת הקבלה, ומקורו הקדום ביותר מגלה לנו לראשונה ע"י התנא הקדוש רשב"י בספרו הזוהר

ועי' בקדושת לוי שכתב (שבועות ד"ה ויוצא) שמתאחר שהקב"ה החזיר התורה על כל אומה ולשון שיקבלו אותה, וישראל היו סבורים שיתעכב הדבר אולי ירצו האומות לקבל התורה, לכן היו ישנים, אבל באמת האומות לא רצו לקבלו ולא הי' עיכוב.

*

עוד מובא בספר עבודת ישראל להמגיד הקדוש מקאזניץ זצ"ל (לשבועות ד"ה ועתה) משמו של הרה"ק מבארדיטשוב, שכונתם היתה לשם שמים, שמים שני בסיון התחילו לעשות הכנה דרבה לקבלת התורה ועבדו בכל כוחם ובמחשבתם עד שנפל עליהם ליאות ועייפות, והיו מתייארים פן לא יוכלו לקבל התורה במחשבה צלולה כראוי, ע"כ נתנו שינה לעיניהם בכדי שיתחדשו מוחותיהם ויתחזקו עשתונותיהם בבהירות לקבלת התורה הקדושה.

*

עוד טעם מובא משמ"י דהרה"ק ר' יעקב יצחק אלחנן הלוי רוטנברג הי"ד, דלכאורה יקשה אמאי באמת ישנו והא הסברא נותנת שבליל קודם מתן תורה יהיו נעורים כל הלילה ולצפות מתי יגיע השעה, וי"ל עפ"י דא"י במדרש כשעלה משה למרום אמרו מלא"ש תנה הו"ד על השמים ע"כ והנה ידוע דהעולם שממנו נחצבו נשמות ישראל הוא יותר גבוה מעולם המלאכים, וידוע דבכל לילה הנשמה עולה למעלה ונותנת דין וחשבון על כל מעשיה, ולכן י"ל דלכן הניחו א"ע לישן כדי שיעלו נשמותיהם לעולמם ויראו שנשמותיהם הם בעולם גבוה יותר מן המלאכים ולכן יקבלו הם התורה ולא המלאכים.

*

ועי' במעגלי צדק שכתב דהנה קיימ"ל בסי' ד' באו"ת, שבבוקר צריך נש"י משום שנעשה ע"י השינה כברי' חדשה, והנה ישראל לא החשיבו עצמם לראויים לקבלת התורה, לזאת דימו בנפשם שישנו כל ליל שבועות, למען יהי בבוקר כברי' חדשה, ואז יהי ראויים לקבלת התורה, אמנם לפי"ז צריך ביאור דאם כוונתם היה לש"ש למה צריך הענין תיקון להיות נעורים, אמנם כאשר אם אדם יושב בהתבטלות וחושב עצמו כאין ואפס, יכול ג"כ להביע למודיגה זו להיות כברי' חדשה, הרי היו ישראל יכולים לישב במחשבה זו ולא לישן, ולזה צריך תיקון.

*

ועי' באמרו נועם שמבאר ענין שינת ישראל בדרך צחות יען כי אחז"ל שכן דרך מלכים לעמוד

קבלת התורה, כמו שאמרו חז"ל (תענית כו ע"ב) ביום חתונתו וביום שמחת לבו זה מתן תורה.

וזה לשונו הקדוש של הזוהר (פ' אמור) "תא הזי כל בר נש דלא מני חשבנא דא אנון שבע שבתות תמימות למזכי לדכיותא דא, לא איקרי טהור.. ומאן דמטי טהור להאי יומא וחשבנא לא אתאבד מניה, כד מטי להאי ליליא ליבעי ביה למלעי באורייתא ולא תחברא בה, ולנטרא דכיא עילאה דמטיא עליה בההוא ליליא ואיתדכי, ואלפנא דאורייתא דבעי לה למלעי בהאי ליליא אורייתא דבעל פה, בגין דיתדכון כחדא ממבועא דנחלא עמיקא, לבתר, בהאי יומא ליתי תורה שבכתב ויתחבר בהו וישתכחון כחדא בווגא חד לעלא.. ועל דא חסידי קדמאי לא הוו נימי בהאי ליליא והוו לעין באורייתא, ואמרוין נתי לאחסנא ירתא קדישא לן ולבגן בתרין עלמין, וההוא ליליא כנסת יעשראל אתעטרת עליהו ואתיא לאזווגא בה במלכא ותריהו מתעטרי על רישיהו דאנון דזכיין להכי, רבי שמעון הכי אמר בשעתא דמתכנשי חבריא בהאי ליליא לגבה, נתי לתקנא תכשיטי כלה בגין דתשתכח למחר בתכשיטהא ותקינהא לגבי מלכא כדקא יאות, זכאה חלקהון דחבריא, כד יתבע מלכא למטרוניתא, מן תקיף תכשיטהא ואנהר עטרהא ושוי תיקונהא, ולית לך בעלמא מן דידע לתקנא תכשיטי כלה אלא חבריא, זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

שינת ישראל קודם מ"ת

בנוסף על טעם האמור באספקלריא של תורת הסוד, ניתן על מנהג זה גם טעם נגלית על פי פשוטו ומובא גם במגן אברהם וז"ל: "איתא בזוהר שחסידים הראשונים היו נעורים כל הלילה ועוסקים בתורה וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן, ואפשר לתת טעם עפ"י פשוטו לפי שישאל היו ישנים כל הלילה והוצרך הקב"ה להעיר אותם כדאיתא במדרש, לכן אנו צריכים לתקן זה".

*

מדברי המג"א הללו נמצינו למדין כי בני ישראל עשו שלא כהוגן בשינתם בליל זה קודם מתן תורה, ומהאי טעמא צריכין אנו להיות נעורים כל הלילה ולעסוק בתורה כדי לתקן פגם זה, אך מצינו שרבים המליצו על שינתם של ישראל עם הנבחר בבוקרו של מתן תורה, והשתדלו ללמד זכות עליהם שאין הדברים כפשוטם ממש.

הקב"ה לעוררן ולהקיצן, היינו שבלילה הוא זמן תושבע"פ בחי' מקבל מ"צ שצריכין ישראל לעורר את עצמן להקב"ה, והם לא עוררו מעצמן רק הקב"ה הוצרך לעוררן כנו', נמצא שחסרו או במדת לילה בחי' תושבע"פ שהוא בחי' התעוררות כנסי' מעצמן להשי"ת, ע"כ צריכין להיות נעורין בלילה זו ולעורר מעצמן וללמוד תושבע"פ כדי לתקן חטא זה.

בשלוש שעות וכיון שנתקדשו לקרותם בשם ממלכת כהנים ע"כ היו ישנים עד שלוש שעות.

תיקון על קבלת תושבע"פ

בספר ישועות יעקב (סי' תצ"ד סק"ב) מביא עוד טעם על מנהגן של ישראל להיות נעורים בלילה זה ולעסוק בתורה, עפ"י דאיתא במדרש תנחומא (נח) דהתורה שבכתב קבלו ברצון וע"ז אמרו נעשו ונשמעו, ותורה שבע"פ לא רצו לקבל עד שהיו אנוסים מפי המקום שכפה עליהם את ההר כגיגית כדאיתא במס' שבת (דף פה ע"א) והנה ידוע כי לילה הוא זמן תורה שבע"פ כמ"ש במדרש (שוח"ט פ"ט) מנן הו' משה יודע מתי יום ומתי לילה שהוא אומר ארבעים יום וארבעים לילה (דברים ט ט) אלא בשעה שהקב"ה מלמדו תורה הו' יודע שהוא יום, ובשעה שהוא מלמדו משנה הו' יודע שהוא לילה, הרי דלילה הוא זמן לימוד תורה שבע"פ, ע"כ לתקן דבר זה שלא רצו לקבל עסק התורה שלומדים בלילה דהיינו תורה שבע"פ, ע"כ המנהג להיות נעורים כל הלילה לדבק עצמם בעסק התורה שבע"פ.

חסרו במדת לילה בחי' תושבע"פ

הרה"ק בעל מנחת אלעזר ממונקאטש מביא בספרו שער יששכר (אות ל"ח) טעם נוסף בדרך הסוד כי הנה תושבע"פ הוא בחי' מלכות כמבואר בתיקונים (הקדמה ב) מלכות פה, שהוא בבחי' נוקבא בחי' מקבל, והענין דבחי' מקבל מ"צ היינו שהכנסת ישראל מעוררת את עצמה לעשות רצונו ולאהבתו ית"ש, וענין משפיע מ"ד היינו שעורר אותם הקב"ה מלמעלה ומשפיע אהבתו ורשפי התעוררות עבודתו לישראל עם קרובו, וז"ש במדרש שהביא המג"א שבליל שבועות היו בניי ישנים והוצרך

תיקון ליל שבועות הם הדוגמאות מהתורה

ענין התיקון ליל שבועות יבואר עפ"י משל, משל למה הדבר דומה לאברך אחד אשר חותנו הבטיח לו אחר חתונתו שיהא סמוך על שולחנו ויתן לו את כל אשר יחסר לו בכבוד ובריות.

ויהי כמשלש חדשים אחר חתונתו דחק אותו חותנו בשאלה מדוע אין הוא עוסק במסחר, השיבו כי אינו יודע כיצד הם אופני המסחר, עיץ לו חותנו שילך להשוק להביט ולהתבונן במעשה הסוחרים וכמעשיהם יעשה גם הוא.

האברך התמים הלך להשוק וראה שסוחרים תולים בחלון אשר לפני חנותם דוגמאות שונים מהסחורה המצויות לקנות בחנותם, הלך גם הוא ושכר לו חנות קנה מעט דוגמאות ותלה אותם בחלון אשר לפני חנותו בעוד שבפנים החנות השאיר ריקם מכל סחורה.

כמובן שהקונים שבאו לחנותו יצאו כלעומת שנכנסו בידיים ריקניות, מפני שלא הו' לו מאומה מה למכרם, וכשבא הדבר לחותנו קרא אותו ושאל אותו על כך, והשיב האברך בתום לבבו שעשה כשאר הסוחרים שבשוק ולו אין כסף ואין פדיון ולא הועיל לו כלום.

אז התחיל חותנו לצעוק עליו בלעג ואמר, שוטה שכמותך, הלא שאר הסוחרים החיננים שלהם מלאות סחורות רבות מכל המינים, וכל הדוגמאות התלויים בחוף אינם רק כדי להקל על הקונים שיוכלו לבחור בסחורה הדרושה להם, אבל אתה שתנתק ריק מכל וכל, מה תועלת יש לך בכל הדוגמאות התלויים בחוף.

משל זה ידוע משמ"י הדמגיד מדובנא זצ"ל, והנמשל הוא שכן הוא באמירת ה"תיקון ליל שבועות" שמיוסד רק על דרך דוגמאות שיש בכל התורה כולה, דהיינו התחלת הפרשיות וסוף הפרשיות, על כן רק מי שהוא מלא בכל מכמני התורה בתורה נביאים וכתובים ובכל דרשות חז"ל, די לו בתחילות הפרשיות ובסופן שהן הדוגמאות להסחורה כולה הטמונה באוצרו, אבל מי שאין לו כל הסחורה התורה והחכמה, אין ביכלתו לצאת ידי חובה באמירת דוגמאות לבד.

אכן כידוע מדרך המסחר שאדם תולה דוגמאות בחנותו, אפי' אם עדיין לא הגיע לידו הסחורה המבוקשת, ולכל אשר דורש ומבקש מסחורה זו, הוא עונה בסבר פנים שעדיין לא הגיע לידו, אבל בעוד זמן מועט יוכל למלא את מבוקשם בסחורה המיוחלת.

אך מאידך גיסא הן הדברים אשר יבואו כמים קרים על נפש עייפה ומיואשת, שבל יאמר מה לי ולסדר התיקון ליל שבועות כאשר אין בידי מאומה, כי יקח למשל לנפשו מדרכי המסחר שיכול להציג דוגמאות, להראות שמקבל על עצמו למלא כריסו בכל התורה הקדושה אשר טוב סחרה מכל סחורה, ותורתו יבוא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו, ואע"פ שעדיין אין בידו ממסחורה זו, אעפ"כ מקבל על עצמו ביום קדוש ונשגב זו לקבל התורה מחדש ביתר שאת ויתר עז.

קיצור דינים, מפסקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

דיני עירוב תבשילין (ב)

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

בשבוע העעל"ט הבאנו כמה פרטי דינים בהלכ' עירובי תבשילין הנוגעים לערב יו"ט ועתה אנו ממשיכים להציג כאן בהלכ' עירובי תבשילין השייכים ליו"ט

זמן הכנת התבשילין ביו"ט לשבת

מי שהניח עירובי תבשילין בערב יו"ט מותר לבשל ולהכין המאכלים ביו"ט לצורך השבת, ויזהר להקדים הכנת המאכלים לשבת בכדי שיגמר מלאכתו בעוד היום גדול, דהיינו כגון במבשל לשבת דצריך ליהזר לבשל בזמן מוקדם בכדי שיספיקו להתבשל לכל הפחות שליש בישול ביום יו"ט עצמו.

(מ"א משנ"ב ושאר אחרונים והטעם דפסקי' הראשונים הסוברים דמדאורייתא אסור לבשל מיו"ט לשבת ורק אם מבשל מבעוד יום מותר דשייך לומר הואיל ואלו מקלעי אורחים יהא ראוי להאורחים ביו"ט ונמצא שבשל ליו"ט, משא"כ במבשל סמוך לחשיכה לא שייך לומר הואיל).

ובשעת הדחק אם נתאחר בישולו ושאר ההכנות לשבת סמוך לכניסת השבת יש להקל. (ביאור הלכה, דסמכ' אפוסקים דסוברים דמדאורייתא מותר לבשל מיו"ט לשבת).

נאכד העירוב

הפת והתבשיל של העירוב צריכים להיות קיימים עד גמר עשיית כל המלאכות ביו"ט לצורך שבת.

נאכל או שנאכד או שנתקלקל העירוב ביום טוב קודם שבישל לשבת אינו יכול לבשל ולהכין המאכלים לשבת, אלא א"כ נשתייר ממנו כזית הראוי לאכילה (סעי' ט"ו, שו"ע ושאר אחרונים).

ודוקא אם נאכל התבשיל אבל אם נאכל הפת אין בכך כלום, (משנ"ב).

אם עירב בערב יו"ט ביותר מהשיעור הנדרש לצורך העירוב דהיינו כביצה לפת וכזית לתבשיל, וביו"ט נמלך ורוצה לאכול חלק מהם ולהשאיר רק כשיעור הנצרך להעירוב אסור לעשות כן, (מאמר מרדכי, והטעם דחיישי' שמא ישכח ויאכל הכל ולא ישייר מיניה מיד, ועיי"ש עוד טעם).

שאר טרדות והכנות מיו"ט לשבת

להציע המטות ולקפל בגדים לצורך שבת, יש שסוברים שאין להכין מיו"ט לשבת אלא צרכי סעודה בלבד, אבל שאר דברים שאינם מצרכי הסעודה אין להכין לצורך שבת (מ"א בשם הר"ן, משנ"ה תקכ"ח, שועה"ר תק"ג, וטעמם דעירוב תבשילין אינו מותר אלא צרכי סעודה בלבד). ולפי זה יהא אסור להציע המטות ולסדר הבית ושאר טירחות שאינם מצרכי הסעודה ואפ"ל בהניח עירוב תבשילין (בשו"ת שבט הלוי ח"ד נ"א כתב בחיפש להחמיר כשיטה זו).

ויש החולקים וסוברים דמותר אף דברים שאינם מצרכי הסעודה (הג"ה רעק"א א"ר מובא במשנ"ס סי' ש"ב וברעק"א סי' ש"ב נוטה להתיר אף בלא עירוב תבשילין דדוקא דבר שיש בו משום מלאכה בענין עירוב תבשילין, אבל טירחא והכנה בעלמא מותרין אף בלא עירוב תבשילין).

והיכא דיש בהצעות המטות ולסדר הבית משום כבוד יו"ט דמגונה הוא ובזיון ליו"ט שהבית אינו מסודר ודאי דמותר אף בלא עירוב תבשילין.

להדיח הכלים לצורך סעודת שבת

להדיח הכלים מיקרי צורכי סעודה ומותר לכ"ע ע"י עירוב תבשילין (כ"מ בשו"ע הרב סי' תק"ג וכן פסק בשו"ת שבה"ל ח"ד), ולפ"ז נראה דמותר ג"כ לסדר השולחן לסעודת ליל שבת דהוי כצורכי סעודה.

הדלקת הנרות בבית הכנסת

להדליק הנרות בביהכ"נ לכבוד שבת מותר לכ"ע כדפסק המחבר בסי' תקי"ד דנרות ביהכ"נ מותר להדליק אפ"ל ביו"ט אחר מנחה שהרי בהדלקתם יש מצוה לאותו שעה, ובמ"א שם כתב דאפ"ל אין שם אדם מותר להדליק משום כבוד בביהכ"ס, ולפי זה יהא מותר להדליק אפ"ל בלא עירוב תבשילין.

וכן נוהגים לאכול את התבשיל של העירוב בסעודת שבת (שו"ע שלחן שלמה, והא דהפוסקים הזכירו רק אכילת הפת משום שבפת ניכר יותר ששייך למצות השבת, קובץ מבית לוי ח"א).
והרה"ק ממנוקאטש זצ"ל היה אוכל הדגים והחלה של העירוב בסעודת שלישית (דרכי חיים ושלום).

(ואף דביאור הלכה שם נשאר בצ"ע להקל אם אין אדם בביהכ"ס, הרי בזמנינו באים אנשים לביהכ"ס כשעוד יום, מותר להדליק הנרות, ובודאי בהניח עירוב תבשילין דאפשר לסמוך אפוסקים דמהני אף באינם צרכי סעודה).

להכין הס"ת לשבת

להכין ביר"ט את הס"ת לקריאה לצורך שבת אי מותר תלוי במחלוקת הנ"ל, ולאפוקי נפשי'ה מפולגתא יכול השמש אחר שמכין הס"ת שיקרא בו מעט ונמצא שהכין לצורך יר"ט, (שר"ת קנין תורה ח"ג).

לטבול במקוה לכבוד שבת

בכתבי קודש עטרת יהושע (מהגאב"ד הרמ"א פריינד זצ"ל) כתב דהתוספות קדושה שבא ע"י הטבילה הוא נהנה מזה תיכף ולכן מותר לטבול ואין בזה משום הכנה אף דעיקר כוונתו משום יום אחר, וכ"כ בשו"ת להורות נתן.

ובס' דברי יחזקאל החדש מובא דהגה"ק משינאווא זצ"ל הקפיד שלא לטבול כשחל יר"ט בעש"ק, ונימוקו עמו שיש בזה זילותא ליר"ט אבל החליף הלבנים לכבוד ש"ק.

אכילת העירוב בשבת

לאחר שהכין צרכי שבת יכול לאכול העירוב, ולכתחילה נכון שיניח את הפת לצרפו לחם משנה [אם לקח לחם שלם] בערבית ושחרית, ובמנחה יבצע עליו דכיון דאיתעביד בו מצוה חדא ליתעביד בו מצוה אחרית, (מ"א וט"ז בשם רש"ל ושכן נהג המהר"מ והמהר"ל).

לעילוי נשמת
האה"ה מרת **איטא ראזמאן ע"ה**
ב"ר מנחם מענדל ז"ל
נלב"ע ה' סיון ערב שבועות תשנ"ד

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **ישראל טרעגער ז"ל**
ב"ר יעקב ארי' הסיון ז"ל
נלב"ע כ"א חשוון תשס"ט לפ"ק
וזה האה"ה מרת **צירל צפורה ע"ה**
ב"ר משה יודא ז"ל
נלב"ע י"ט סבת תשס"ה לפ"ק

קחו ברכה אל תוך בתיכם

נעמט אריין אין שטוב
דעם הייליגן רבי מאיר בעל הנס פושקע
פון כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק צדקת רבי מאיר בעל הנס

רופט: 917-880-2712

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצריקיא

הגה"ק רבי משה בן הגה"ק רבי אליעזר האראוויטץ זי"ע מראזוואדאוו
יומא דהילולא י' סיון (תרנ"ד)

הגה"ק רבי משה מראזוואדאוו זי"ע נולד ביום ה' אייר תקפ"ה, לאביו הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב בן מרן הרה"ק ר' נפתלי מראפשין זי"ע, זמן קצר לפני פטירתו של זקינו הרה"ק מראפשין הכניס הרה"ק מדזיקוב את בנו הרה"ק מראזוואדאוו שה' או בן שנתיים ימים אצל אביו הרה"ק מראפשין כנהוג, וכך זכה עוד להכיר את זקינו הרה"ק מראפשין זי"ע שנסתלק י"א אייר תקפ"ז, הרה"ק מראזוואדאוו נתגדל ונתתנד על ברכי אביו הרה"ק מדזיקוב וממנו יק תורתו וקדושתו, וכשהי' עוד ילד קטן נתפרסם מאד בקדושתו וצדקתו.

כשהי' נער צעיר בן י"ד שנה בחודש סיון תר"א לקח לאשה את הרבנית הצדקנית בתו הבכירה של מרן הגה"ק הייטב לב זי"ע מרת גיטל יהודית ע"ה, חתנתו העריצו וחביבו מאד, עיין את התארים הנפלאים שכתב עליו בספד"ק ייטב לב סו"פ בא וז"ל: ומפי חתני הרב הצדיק הקדוש המפורסם בישראל גדול שמו מהו' משה הורוויץ נ"י אבד"ק ראזוואדאוו בהיותו בימי נעוריו סביב לשולחני שמעתי שפי' וכו'.

בראפשיץ הי' המנהג שכשהגיעו לחג השבועות עשרה אנשים מאיזה עיר היו עורכים להם שלחן בנפרד, פ"א הכריז הרה"ק מראפשין "דזיקוב זאל זיך מאכן א עקסטרע טיש, דזיקוב וועט אמאל זיין א שטאט", (כוונתו הי' שלאחר פטירתו התקבל בה מן לכהן סרבנות) ושוב אמר ראזוואדאוו תשב ליד שלחן לעצמה, "אמאל אמאל וועט ראזוואדאוו אייך זיין א שטאט", ואכן לא הרע לראות ברוח קדש כי לימים נתמנה נכדו לכהן בה כרב.

צעיר לימים הי' כאשר נתמנה לרבה של ראזוואדאוו, אבל ניהל את העיר בתכונה בהשכל ובדעת ובתקיפות, יסופר שפי"א שלח אחרי בעל דין שיבוא לפניו, אבל הבעל דין לא בא, שוב שלח אחריו ועוד פעם לא בא כך הי' כמה פעמים עד שלבסוף אמר לו שאם לא יתייצב לפניו לא יוציא ח"ו שנתו ר"ל, לאחר זמן נסע לאביו לדזיקוב אמר לו אביו שמעתי שאמרת לאחד מקהילתך שלא יוציא שנתו היתכן לומר דבר כזה, אמר לו הרה"ק מראזוואדאוו לא אמרתי לו זאת משום שלא נתן לי דמי חנוכה או משום שלא שלח לי משלוח מנות, אמרתי זאת משום שלא בא להתייצב לפני דין תורה, אמר לו אביו אמרת עליו שלא יוציא את שנתו, חוששני שהוא עוד יגיע לגיל תשעים, ענה לאביו "איך בין א ערליכן מאן" אמרתי ואקיים.

ביום י' סיון תרנ"ד השיב את נשמתו ליוצרו – חתנו הרה"ק מבלאזוב וצ"ל ערך פ"א סעודה גדולה בי' סיון לכבוד יומא דהילולא של חתנתו, באמצע הסעודה אמר איני מבין לשם מה הסעודה הגדולה הרי הוא מסתובב בגיהנם, מיד נעשה רעש גדול מהדיבורים אלו והגיעו הדברים אל הרבנית בתו של הרה"ק מראזוואדאוו ולא רצתה לתת הפשר להשלחן שאל הרה"ק מבלאזוב למה לא מביא את הבשר, וכאשר אמרו לו פשר הדבר, נענה ואמר לא התכוונתי אלא לומר שהצדיק ביומא דהילולא שלו נכנס אל הגיהנם ומציא משם את הנשמות השייכות אליו.

מש"ה קיבל תורה

זכה להיות תלמיד מובהק של חו"ז מרן בעל ישמח משה זי"ע, שכנשא את אשתו הי' היש"מ בחיים ונסע תיכף אחר חתונתו להסתופף בצלו, עם כי לא ארכה לו הימים שישב אצל זקינו רק שמונה שבועות ישב אצלו, כי באותה שנה בכ"ח תמוז נסתלק היש"מ, עכ"ז זכה לקבל ממנו מלא חפנים של תורה וחסידות והדרכות אשר השפיע עליו באהבה וחיבה יתירה.

רבינו ז"ל סיפר ששמע מחותנו הרה"ק מפלאנטש זי"ע בשם אביו הרה"ק מראזוואדאוו, שהיש"מ לא מנע מנכדו החביב שום דבר וגילה לו כל העניינים שידע, רק דבר אחד לא

רצה להראות לו, והיא השופלאד שהי' מונח הקמיעות שנהג היש"מ לחלק, והזהירו שח"ו לא ינסה לפותחו, פ"א פתח הרה"ק מראזוואדאוו את השופלאד והיש"מ הרגיש תיכף ברוח קדשו שנכדו פתח השופלאד, ובא מהר וא"ל דע כי כל קמיע יש בה חיות ויש לי קשר עם כל קמיע, ותיכף כשפתחת השופלאד הרגשתי תיכף, ולקח היש"מ משה קמיע אחת והניחה אותו על ידו והראה לנכדו איך שהקמיע מתנוועע מהחיות שיש בה.

פ"א אמר היש"מ לנכדו הייטב לב לקחת לך חתן – כזו הנהגה לא ראיתי מאז ר' אברהם'לע המלאך.

מוסדות יטב לב דרב"י מסאטמאר בארה"ק

סניף אייראפע

כי גדול מרדכי ושמעו הולך בכל המדינות

מריחוק מקום וקרוב לב נביע בזה ברכת הודאה ומודים דרבנן בשער בת רבי מרדכי גשי תודה והערכה אל מעלת כבוד ידידנו החשוב והמפואר, מוכתר בכל תואר לתו פתוח לכל דורש ומבקש להרבות במעשי צדקה וחסד, זקן ונשוא פנים נכבד מרדכי יושב בשער"י המלך מאן מלכי רבנן, את לומדי התורה להחזיק ולתמוך דיו רב לו בתורת ה' תמימה, ת"ח וזקן שקנה חכמה, נערץ ומהולל בפי נפש כל ה' הרבני הנגיד המרום והנעלה, גודע ומפורסם לשם ולתהילה

הרה"ח ר' מרדכי זייוס שליט"א ומשפחתו החשובה שיחיו

מגדולי מחזיקי תורה בעיר מאנטשעסטער יע"א

על אשר נדבה אותו לבו הטוב להרים תרומה גדולה לה' ולגדב סכום נכבד מאד לטובת החזקת מוסדותינו הק' בעיר בני ברק יצ"ו ובכך רכש לעצמו זכות השערים של ישיבתנו הק' ישיבת מהרי"ט ד'סאטמאר קרית יואל ב"ב שיקרא אי"ה על שמו

שערי מרדכי

ובזה חבלים נפלו לו בנעימים שזכות אלפי שעות של לימוד התורה הנלמדים בין כותלי ביהמ"ד יזקפו לזכותו והצלחתו לעד ולדורות עולם

וזאת הברכה, יצו השם ככה, שזכות תרומתו הנכבדה של ידידנו, לטובת החזקת מוסדותינו (בעבור כלל פעליו הטובים בכל עת תמיד, במעשי הצדקה והחסד, בנדבת טוב לבב וזכה ה' ברב אושר ובעושר ובבריאות השלימות וברוב ברכות עד בלי ד' וסוף ה' עליו אלף פעמים ככה בבריות גופא ונהורא מעליא כה לח' ס' מלא ברכות וישועות יושפע לו ממרומים וכט"ס

החותמים למען שמו בהוקרה, בברכת התורה
"הנהלת" מוסדות יטב לב דרב"י מסאטמאר בארה"ק
סניף אייראפע

שערי מרדכי

נדבת ידידנו הרבני הנגיד הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר לטובת החזקת מוסדותינו הק' בעיר בני ברק יצ"ו ובכך רכש לעצמו זכות השערים של ישיבתנו הק' ישיבת מהרי"ט ד'סאטמאר קרית יואל ב"ב שיקרא אי"ה על שמו

מנ"ה ר' מרדכי זייוס ומשפחתו שיחיו
אב"י מאנטשעסטער יע"א

וכאשר אף אחד לא יצא הכריז עוד פעם ועוד פעם עד שניגש לאברך אחד ואחוזו בידו והקים אותו מהשלחן ושלחו מפניו. את הפחד והרעדה ויראת הרוממות מפניו הי' אין לשער, דרכם של בניו היו שבכל ערב הי' נכנסים אצלו, והפחד הי' כ"ב גדול עד כשהיו יוצאים הי' נושמים לרווחה.

קרן עור פני מש"ה

צורתו הקדושה היתה נורא מאד, ידוע שקשרי שידוכין של רביה"ק זי"ע עם בתו של הרה"ק מפלאנטש בנו של הרה"ק מראזוואדאו נגמרו בלי נוכחתו של רבינו, כשהי' הקדיו"ט בראזוואדאו אצל גיסו הרה"ק מאזוואדאו, ואז הצייע הרה"ק מראזוואדאו את השידוך לפני הקדיו"ט, והסכים, והתאונן רבינו כל ימיו שלא זכה לראות את תואר פני הקדש של חז"י הרה"ק מראזוואדאו, אבל זכה למתנה ממנו ששלח לו "זייגער" שנתנין להחתן.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ידוע שהרה"ק היש"מ הי' דרכו להתפלל בחדרו, בשבת הראשונה כשהרה"ק מראזוואדאו הגיע אל היש"מ כיבדו הייטב לב להתפלל שחרית לפני התיבה, בשבת שני כיבדו עוד פעם, אבל אז כבר סירב באמרו אליו "איך בין דען א היגער חז"ן", לאחר התפילה שאל היש"מ לנכדו הייטב לב מי התפלל בשבוע העבר לפני התיבה, ענה לו שחתנו התפלל, שאל היש"מ ומדוע לא התפלל גם היום, ענה הייטב לב ביקשתי ממנו אבל הוא סירב, קרא היש"מ להרה"ק מראזוואדאו ואמר לו אני מבקש ממך שבכל עת שתהי' כאן תתפלל שחרית לפני התיבה, החיינתי בתפילתך.

גם הי' מקושר להרה"ק מצאנו זי"ע ועוד בצעירתו הי' מרבה לנסוע לצאנו עפ"י ציווי אביו הרה"ק מדויקוב, וכשאכל מזונות אצל חותנו הייטב לב הי' נוסע לצאנו לכל שבת רביעית או חמישית.

דרכו הי' שהי' נותן בכל יום ג' גרייצער לצדקה שניים לעילוי נשמת אביו ואמו, ואחד לאריכות ימיו ושנותיו של מרן הק' מצאנו, וידוע שקיבל מהרה"ק מצאנו את הסוד של ל"ג בעומר ומאז התחיל לערוך שולחנות בל"ג בעומר והי' יום זה מיוחד אצלו לישועות ולרפואות, והי' מרבה לאמר לבאים אליו אחר ישועה שיבואו בל"ג בעומר אליו.

בשנה שנפטר הרה"ק מצאנו בכ"ה ניסן חל ערב פסח בשבת וזימן הרה"ק מראזוואדאו את בניו אליו בשבת לשתות "מעד" בצהריים, וכשנכנסו אליו ראו שעניו אדומות מכבי, והורה להם לנגן "מלך רחמן" והי' לפלא בעיניהם. ובחז"מ הגיעו טעלעגראמען לעורך רחמים עבור הרה"ק מצאנו.

פועל ישועת

הי' מפורסם לפועל ישועת גדול ורבים באו אליו להוושע ונושעו על לידו, פ"א באו אליו איש ואשתו ובקשתם בפיהם שבכל לילה ולילה ולפעמים גם ביום נשמע בבתיהם דפיקות ונקישות משונות, ועשו כבר כל מיני סגולות בדיקת המזוזות וכדו' וזה לא הועיל, ובכו לפניו שיושיע להם כי הם וילדיהם סובלים מזה מאד ואין ביכלתם לעבור דירה אחרת, אמר להם שישובו לבתיהם ובעוד כמה ימים יבוא אליהם, וכן היה והגיע לביתם והדליק את מקטרתו והעלה עשן והתחיל לעבור בכל החדרים ותוך שהוא מעשן במקטרתו, ומאז נפסקו הדפיקות.

מש"ה עבד ה'

הי' עובד ה' בעבודה רבה וביגיעה עצומה, ודרכו הי' להכניע את הטבע, לא התכופף אל האוכל, אף לא בשעת אכילת המרק, כאשר התעמק בשלחנו הטהור ברעיונותיו לא עצם עיניו כדי לצמצם מחשבתו, אלא התאמץ להשאירן פתוחות וכך לצמצם את עצמו, וכאשר התפלל עמד ליד החלוץ, וכשנכנס בן אדם אל החדר, לא הי' מסתובב לראות מי שנכנס, אלא כעבור כמה דקות.

סיפר רביה"ק מגודל קדושתו שפ"א בליל שב"ק כאשר הי' מזמר אזמר בשבחין הפסיק באמצע הזמירות והכריז שאותו אברך שלא טבל היום יסתלק מיד ולא יבלבל אותו מעבודתו,

לוח ההילולא

ר' סיון

- ❖ דוד מלך ישראל בן ישי - ב"א תתקכ"ד
- ❖ רבי ישראל ב"ר אליעזר (הבעש"ט) - תק"ב
- ❖ רבי אברהם שלום מסטראפקוב ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא - ת"ש

ד' סיון

- ❖ הגר צדק מווילנא אברהם בן אברהם - תק"ט
- ❖ רבי זעליג ראובן בענגיס גאב"ד ירושלים (לפגלות ראובן) ב"ר צבי - תשי"ג

ט' סיון

- ❖ רבי יצחק אייזיק מזידטשוב ב"ר ישכר בערש - תרל"ג

י' סיון

- ❖ רבי משה מראזוואדאב ב"ר אליעזר מדזיקוב - תרנ"ד

י"א סיון

- ❖ רבי יצחק יעקב ווייס אב"ד ירושלים ב"ר יוסף יהודה (מנחת יצחק) - תשמ"ט
- ❖ רבי יהודה האראוויטץ ב"ר אלטר ישראל מדזיקוב - תשמ"ט

י"ג סיון

- ❖ רבי יצחק אייזיק מספינקא ב"ר יוסף מאיר (חקל יצחק) - תשי"ד

י"ד סיון

- ❖ רי חיים מוואלחין ב"ר יצחק - תקפ"א

שיחת קודש ממרן רבינו הגה"ק שליט"א
אודות השתלשלות דרך הבעש"ט הק'

בלשון הסידרים

מרן אור שבעת הימים מרן הגה"ק רבי ישראל בעל שם טוב זי"ע (רס"ז)

אנו מביאים כאן דברות קודש שהשמיע כ"ק מרן רבינו שליט"א אודות השתלשלות דרך הבעש"ט הק' - לחיבת הדברים אנו מעתיקים את הדברים כלשונו הק' -

כאטשיג מיר האבן נישט קיין השגה אין די געהויבענע ענינים פונעם דרך הבעש"ט, און אין די הנהגות וואס זענען זיך מתייחס נאכן בעש"ט הקדוש, און ווי רביה"ק זי"ע שרייבט שוין בספרו הקדוש ויואל מושה (מאמר שלש שמעתי ס' קמ"ה) דער ענין פון "גשתכחה דרך הבעל שם טוב", מיט דעם אלעם מה לנו גדול מתורת מושה, וואס אורייתא כולא שמא דקוב"ה, פיל מיט סודות'פולע ענינים, און אין המקרא יוצא מידי פשוטו, מען לערנט זיך אויס דערפון פשטות'דיגע דברי מוסר והנהגה.

זיינע תלמידים און נאכפאלגער האט זיך יעדער געפירט לויט זיין איינגארטיגן וועג, זיי האבן נישט געלייגט קיין דגש אויף "אלע" זיינע תיקונים נאר יעדער האט זיך פארלייגט אויף עפעס אנדערש.

נאר איין מנהג וואס אלע תלמידים האבן נאכגעפאלגט און איז אויך דער איינציגסטער איינגעפירטער מנהג וואס איז פארבליבן פונעם בעש"ט הק', דאס איז זאגן קאפיטל "הודו" ערב שבת פאר מנחה (מאור עינים פר' בשלח ד"ה וחה).

דער בעש"ט הק' בשעת ווען ער האט געזאגט "יאמרו גאולי ה'", הבן זיך פארזאמלט טויזנטער נשמות וואס האבן געווארט אויף א תיקון, ער האט געדאוונט מנחה זייער א לאנגע צייט, ער האט אראפגעלייט א גרויסע עבודה, עס האט געקענט נעמען שעות (שכחי בעש"ט אות כ"ז, ועי' בית אהן פ' בא ד"ה שמעתי אומרים בשם הבעש"ט הקדוש זי"ע, ועי' בספר בעש"ט פ' יתרו אות כ"ד - לא)

ס'איז אויך דא א פירוש פון בעש"ט אויף הודו (נדפס בסידור תפלה ישרה, ובספר בעש"ט שם אות כ"ו)

דער בעש"ט הק' האט אויף זיך גענומען צוויי סארט עבודות ארויס צו העלפן כלל ישראל מיט עבודת ה'.

דאס ערשטע איז, דער "דרך" הבעל שם. ווען מען רעדט פונעם דרך הבעל שם, דארף מען צו וויסן אז עס איז נישט קיין דבר פשוט, דער בעש"ט הקדוש האט געהאט א חבריא, א חבריא

בשעת מען האט זיך געגרייט בעולם העליון אראפ צושיקן די הויכע נשמה פון בעל שם טוב הקדוש אויף די וועלט, האט זיך דער ס"מ באקלאגט פארן רבש"ע, אז דער בעש"ט וועט מטהר זיין די גאנצע וועלט, און מקלקל זיין אלעס וואס ער וועט זיך פלאגן איבער צו רעדן מענטשן צו עבירות, ער האט מער נישט וואס צו זוכן אויף די וועלט.

האט מען מחליט געווען אין הימל, אז מען וועט אראפשיקן אנטקעגן אים א גרויסער רשע, וואס וועט זיך קענען פארגלייכן מיט זיין גרויסע טומאה קעגן דעם גרויסן אור דער בעש"ט הקדוש, אזוי וועט זיין דער מלחמה גלייך. (עי' תולדות יעקב יוסף פ' שופטים אות ט' סד"ה וכוה נבא לבאר, ועי' בדברי יואל פר' ממות דעכ"ז כח הקדושה גובר, שוהו אמת והוה שקר, ועי' מאר עיני ישראל "זה לעומת זה").

דער רשע איז געווען "פראנק" ימ"ש. (אודות מלחמתו עם הפראנקסטען עי' שבחי בעש"ט סי' כ"ה ור"ח, ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ר"ז, ומה שהאריך בזה הענין בספר השמוש, ובפחות הפרוקן (הועתק במעשה השם דנוב, ח"א - הבעש"ט הק' - הערה י"ב)).

א פשטות'דיגע ערקלערונג אויף וואס פאר א וועג דער בעש"ט הקדוש האט מצליח געווען צו דעהאלטן אידישקייט ביים כלל ישראל.

דער בעש"ט הקדוש איז געווען א קדושה כללית, דער אילן החסידות, וואס האט קונה געווען אין זיך אסאך תיקונים לטובת הכלל, אבער

ועי' ליקוטי מהר"ן תנינא ס"ד ו' ס"ה שוהו תכלית הצדיק, להראות לגדולים שהם קטנים, ולקטנים שגם הם יכולים לעבוד את ה' דעם פשוטין מענטשן וואס ווייסט נישט מער ווי תהלים און דאס אויך נאר מיט צובראכענע עברי, אבער מיט א צובראכען הארץ, האט ער געקענט פארגלייכן מיט דעם גרויסן למדן, דער מפלפל און מחדש חידושים, ער האט נאך געקענט זאגן אז די עבודה ביים תהלים זאגן פונעם פשוט'ען איד איז גאר חשוב'ער פון די אלע פלפולים פונעם למדן וואס דאס איז אויסגעמישט מיט פניות (עי' צפנת פענח סו"פ יתרו בשם העש"ט מופת ומובהק ועי' דגל מחנה אפרים פ' ירקא ד"ה עוד ירמוז א')

ווי באקאנט (נפש החיים שער ד', רוח חיים אבות פ"ו מ"א, ועי' יסוד העבודה ח"ב שער ו') האט דער סארט מהלך אויפגעברענגעט ביי די למדנים א שטארקע התנגדות, היתכן די פשוט'ע מענטשן פון די אונטערשטע מדריגה, די תהלים זאגער'ס, זאל זיין גאר מער חשוב פון זייער גאנצע יגיעה? נישט יעדער האט דאס געקענט קולט זיין.

אבער דער בעש"ט הק' האט אנגעהאלטן מיט זיין מהלך, און ער האט שטארק מקרב געווען די בינונים און די פשוטי עם (עי' תולדות וארא סוף אות א', וע"ע עבודת יששכר ליקוטים אות מ"ג, שומר אמונים מבוא השער) ער האט אריינגעבלאזן אין זיי א חיות דקדושה, ער האט זיי אויפגעהויבן פון זייער שפלות, מאשפות ירים אבינן (עי' מג"א טריסק פ' בלק עה"פ וירא בלק, וכע"ז בשבחי הבעש"ט ס"י קל"ב, ועי' דברי ישראל פ' סשלה, ובערות שומר אמונים)

ביז דאמאלט איז א למדן געווען א יוד ווי עס ברויך צו זיין, און די איבעריגע זענען ליידער אוועק געפאלן, איז געקומען דער בעש"ט הק' און האט זיי צוגלייך געמאכט.

דער בעש"ט האט מתקן געווען דאס עסן צוזאמען, פירן טיש, דאס איז אויסער דער העכערע ענינים פון טיש פירן אין וואס מיר האבן ניטאמאל קיין השגה (ממבואר בתפארת שלמה פ' בא ד"ה וילכו רעש, פ' יתרו ד"ה ויקח, יתרו, ובפ' האזינו ד"ה לו חכמה) האט ער עס אויך אופגעטאן בפשטות, גדולה לגימה שמקרכת את הרחוקים, אויף דעם זעלבן טיש האבן געקענט זיצן, אויף איין זייט דער למדן וואס קען ש"ס ופוסקים, און אנטקעגן אים

קדישא פון גרויסע לייט, אבירי לב, געקליבענע מענטשן, גרויסע מוחות, גבוה מעל גבוה, יעדער איינער פון זיי איז געווען ראוי אז די שכניה זאל רוהען אויף אים, מיר קענען גארנישט משיג זיין און אפילו זיך אויס'משל'ן זייער גרויסע עבודה, זייער גרויסע קדושה, אדער גאר די יהודים וואס זיי האבן מייחד געווען, זיי זענען געווען א בחינה פון עמוק עמוק מי ימצאנה, ממילא ווען מען רעדט פונעם "דרך" הבעל שם דאס איז נישט פאר אונז צו משיג זיין, דער פעטער זכרוננו לברכה איז שוין מבאר אין ויואל משה (מאמר של שבועות ס" קפ"ה) אז עס איז נשתכח געווארן דער "דרך הבעל שם" ממילא פון דעם וועלן מיר יעצט נישט רעדן.

די צווייטע עבודה וואס דער בעש"ט הקדוש האט גענומען אויף זיך - איז, אויסער זיין "דרך" וואס איז געווען מיוחד פאר קדושים וטהורים, האט ער אויך געהאט עטליכע מנהגים וואס ער האט איינגעפירט וואס מיט דעם זאלן זיך פירן אויך די בינונים, אנשים פשוטים, און עמי הארצים.

פון איין זייט איז דאס עם הארצות געווען זייער גרויס אין יענע צייט, ווידער-אום פון די אנדערע זייט האט זיי געשטארקט די תנועה פון די

פראנקיסטן (אפיקורסים וואס זענען געווען פרות פון די כת ש"ץ שר"י) און זיי האבן געטראפן פלאץ ביי די תמימי לב זיי אוועק צו רייסן פון אידישקייט און די אמונה טהורה, דעמאלס האט דער בעל שם טוב הקדוש גרויס געמאכט דעם אויבערשט'ס נאמען דורך די מתנה וואס עס איז צוגעטיילט געווארן פון הימל, צו ווייזן גאר גרויסע אותות ומופתים (עי' פרי הארץ מכתב י"ט, שומר אמונים בהקדמה) וואס מיט דעם האט ער מצליח געווען צוריק גרויס צו מאכן דעם אויבערשט'ס נאמען, און איבער צו וויזן אז אכן יש אלוקים בארץ (חמדה גנוזה ממרן הגה"ק בעל דברי חיים אות קל"ט, ובעצם תכליתן של המופתים עי' בליקוטי אמרים שער היחוד והאמונה פ"ה, זכרון זאת פ' פקודי, דברי אמת פ' תזרע, מאור ושמש פ' מקץ, ובפ' ואתחנן עה"פ ושמתם ועשייתם, אור לשמים פ' קרח, ועד).

דער בעש"ט הקדוש האט שטארק איינגעוואוינט די מדת הענוה, און מגנה געווען די בעלי גאוה (עי' ישר דברי אמת סו"ס מ"ד נוצר חסד פ"ד מ"ד,

מתאמרא על ק"ז מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (עיין דברי יואל וגש עמוד תלב) **כי בשעת יציאת נשמתו הטהורה ראו שפתותיו הק' מרחשין, ונגשו תלמידיו הק' לשמוע לחישותיה, ושמעו שהוא משנן לעצמו הפסוק (תהלים לו יב) אל תבואני רגל גאוה.**

(מהר"א ט"ב בתשס"א)

מען דאך אויך עפעס, ער דארף זיך צושטעלן צו דעם וואס מען פארלאנגט פון אים.

און אז מ'טוט, און אז איך בין שוין יא חשוב, קען איך שוין יא טאן עפעס א נחת רוח פארן אויבערשטן, און אזוי איז מען שוין געשטיגן, איינער צוואנציג פראצענט, איינער פופציג פראצענט, און איינער צען פראצענט (וע"ה הספת מהרצ"א לספ' סור מרע ועשה טוב, ובבית אהרן דף ד' ע"ב שזה עצמו ענוה הוא).

מקוה, ווער איז דען געגאנגען אין מקוה? א צדיק, א קדוש, א מפורסם מיט זיין חסידות און פרישות, ער איז ראוי זיך צו טובלן אין מקוה, סתם מענטשן האבן דאס נישט געטאן, אין א גאנצע שטאט האט געקענט זיין איינס אדער צוויי מענטשן וואס זענען געגאנגען אין מקוה, איז געקומען דער בעש"ט הק' און געזאגט "יעדער זאל גיין אין מקוה" נישט נאר די צדיקים, דאס איז דאך אמת אז די תיקוני המקוה איז זייער גרויס, דאס איז גורם אז מען זאל זיך קענען האלטן ע"ד תורה ומצוות און די אמונה, נאר מען האט זיך נישט געהאט אזוי שטארק מתבונן געווען דערין, און דער בעש"ט הק' האט דער מעורר געווען (מאור ושמש פר' אמור, וע"ה שבחי בעש"ט את י"ב, ובספר בעש"ט פ' יתרו את י"א-כ) און ביי חסידישע אידן איז

ידוע כי בימי מרן הבעש"ט זי"ע היה איש אחד שלא ידע כלום מסדר התפלה, וביקש להתפלל ביום הכיפורים ולא היה יכול לשית עצה בנפשו, עד שאמר רבון העולמים צוית עלינו להתפלל ביום הקדוש הזה ולמחול בו את כל עוונותינו, ואני איני יודע עד מה רק אחת אני יודע הוא סדר הא"ב, ואתה ה' יודע צירופי אותיות, על כן אני אומר כל סדר הא"ב ואתה ברוב טובך תצרפם זה לזה לכל התפלות האמורות ביום הקדוש הזה, ואמר הבעש"ט הקדוש כי ברוב תמימותו וגודל כוונתו פעל הרבה יותר מכל תפלותינו ביום זה.

(מהר"א ט"ב תשס"ב)

דאס טאקע אנגענומען געווארן אלס חוק ולא יעבור. (ע"ע שו"ת ערוגת הבושם חלק א"ח סי' י"ט, מגולות מרקחים סי' כ"א, רען יוסף ח"א סי' מ"ג, רביה"ק זי"ע בקו' חידו"ת פ' בשלח שנת תשס"ז בשם השרף, שבחי בעש"ט את י"ב שהבעש"ט הלך למקוה, וע"ה ליקוטים יקרים את קע"ח, בית אהרן ליקוטים, וע"ה באמרי קדוש (או בוויכוחא רבא) שזה לכאורה סותר לדברי הגמ' עיי"ש מה שתי' על זה).

נוסח ספרד, ווער האט דען געדאוונט אויף נוסח ספרד? מיר זענען דאך אלע בני אשכנז? דער אר"י הקדוש לויט זיינע כוונות און יחודים פלגעט צו דאווענען אויף נוסח ספרד, און די צדיקים האבן אויך געוואלט מכוין זיין כוונת האר"י, האבן געדאוונט נוסח ספרד אזוי ווי נוסח האר"י (שו"ת חת"ס חאו"ח סי' ט"ז) אויך דער

א מענטש וואס קען קוים א צובראכענעם עברי, אויף דער זייט א עושר, און אויף די צווייטע זייט אן אפגעריסענער ארימאן, א עני ואביון, די אלע האבן געקענט עסן צוזאמען ביי איין טיש.

ביז דעמאלטס האט מען געוואוסט, אז תפילה מיט התלהבות באלאנגט נאר פאר תלמידי חכמים גדולי ישראל, פשוט'ע מענטשן קענען מיט דעם זיך בכלל נישט מיטטיילן, זיין תפלה האט דאך נישט קיין חשיבות, נו, ווי אזוי זאל ער גאר האבן א התלהבות? ממילא האט ער זיך נישטאמאל פראבירט אנצוכאפן דערין, איז געקומען דער בעש"ט און ארויסגעברענגט דעם קרוב ה' לכל קוראיו, דער אייבישטער קוקט אויס צו די תפלה פון יעדן איד, און סיי וועלעכע מדריגה ער איז נאר

(מאור ושמש פ' וחי ד"ה בן פורת, דבר אהרן ליקוטים ד"ה לאסרו)

בכלל, אסאך כח האט מען ביי חסידים אריינגעלייט אין תפילה, דאס התלהבות התפילה האט אפילו געברענגט דאס צוזאמען קלאפן מיט די האנטן (קלאטשן) ביים דאווענען אונטער טאנצנדיג פון גרויס התלהבות (ע"ה נועם

אלימלך ריש פ' שמיני) אזויווי מען זעט אז מזוכט דאך אפילו אויף שבת היתרים דערויף (ע"ה א"א להגה"ק מבוטאטש סי' של"ט, וע"ה תשו' מנחת אלעזר ח"א סי' ל' ובשירי מנחה שם מש"כ בזה).

די פשוטי עם האבן אויפגעלעבט, עס האט זיי שטארק געהויבן, זיי האבן אויך אנגעהויבן צו דאווענען מיט התלהבות, אזוי איז עס, ביז ווי לאנג א מענטש פילט נישט אז ער איז נישט חשוב אין די אויגן פון באשעפער, פאלט נישט ביי אז מען ערווארטעט פון אים עפעס (ע"ה תולדות פ' עקב את ד' מצוה הולכת ברכיך, הובא היכל הברכה פ' שמיני דף ע"ו ע"ב וע"ה יושר דברי אמת סי' ל"ב) אבער נאר ער ווייסט אז מען ערווארטעט פון אים עפעס, זעט ער זיך צושטעלן צו דעם, פון אים פארלאנגט

אויך גורם געווען פאר די פשוטי עם אז מען האט אנגעפאנגען נאכצוגיין נאכן בעל שם טוב און זיך געשטארקט אין שמירת התורה והמצוות, און אין די אמונה הטהורה.

אזוי האט דער בעש"ט איינגעפירט בכלליות זיך צו פירן מיט מידת חסידות, צו טאן לפנים משורת הדין, און מחמיר זיין ווי עס פארלאנגט זיך על פי שולחן ערוך, נישט נאר די גדולי תורה, צדיקים וקדושים, וואס זיי האבן זיך געפירט אזוי אויך פריער, נאר אויך די פשוטי עם, זיי דייקא זאלן אויך מחמיר זיין מיט אלע חומרות וואס גדולי ישראל האבן זיך געפירט.

און אזוי, אויף דעם וועג האט אויך אויפגעוהיבן דער גייסט פון די פחותי ערך, און טאקע דער גאנג האט דערהאלטן דאס אידישקייט במשך די אלע דורות.

און "דער חלק החסידות" יעדער איינער זאל זיך מחמיר זיין מען ווי עס שטייט אין שולחן ערוך, איז געבליבן אויך פאר די שפעטערדיגע דורות.

אויז איז עס געווען בחייו פון בעל שם טוב הקדוש, און נאך זיין פטירה האבן זיינע תלמידים מפיץ געווען די תורה פון זייער רביזן, און עס איז נתפשט געווארן די תורת החסידות, אין אוקריינא - רוסלאנד, און פון אוקריינא צו גאליציע, און פון דארט אויף פולין, און פון דארט האט דאס אנגעפאנגען אריין

צו דרינגען און אונגארן, און אזוי האט זיך דאס יעדע צוואנציג דרייסיג יאהר פארשפרייט מער און מער

דער גרויסער זכות פונעם בעל שם טוב הקדוש זאל מגיץ זיין אויף אונז אלע ועל כל ישראל אמץ

בעש"ט הק' האט געדאוונט נוסח ספרד מיט כוונת האר"י, און מיט וואס האט ער מוסיף געווען זיינע כוונות לויט זיינע מקורות און אזוי האט אויך געדאוונט די הייליגע חב"א, אבער פשוטי עם האבן אלץ געדאוונענט אויף נוסח אשכנז, איז געקומען דער בעש"ט און געזאגט, "יעדער זאל דאווענען אויף נוסח ספרד" אפילו ער קען נישט מכוון זיין די אלע כוונות, ער האט יעדן מיטגענומען מיט זיך (עי' שו"ת חת"ס שם,

ובשורת חברי חיים ח"ב האר"ח סי' ה', וע"ע אגרת הקדוש הנדפס בסו"ס הקדוש נעם אלימלך, ועי' מגיד דבריו ליעקב סי' קמ"א, זאת זכרון פ' פנחס עה"פ רצון יראוי יעשה, עי' שולחן הטהור סי' מ"ו, דברי שלום פ' רצא, ועי' שבחי בעש"ט סי' קצ"ג נוסח אחר בזה, ועי' דברי הלומות לר' דרוק ליל ב' וישב בברכות, אגרות יחיאל (בהערות)

רבינו תמ"ס תפילין, ווער האט דען געלייגט רבינו תמ"ס תפילין? אין שולחן ערוך (סי' ל"ד ס"ב) שטייט נאר א ירא שמים לייגט ביידע פאר תפילין, אבער דער אר"י הקדוש איז זייער שטארק מפליג מיט'ן לייגן תפילין דרבינו תם (עי' ט"ז שם) און די טהורי לב האבן זיך געפירט ווי דער אר"י הקדוש און אנגעטאן תפילין דרבינו תם, אבער אנדערע האבן דאס נישט געלייגט, איז געקומען דער בעש"ט הק' און געזאגט, יעדער זאל זיך אנטאן רבינו תמ"ס תפילין, יעדער זאל מהדר זיין

במצוות (עי' א"א להגה"ק מבוטשאטש סי' ל"ד ס"ג, ועו"ש סי' כ"ה ס"י ובמהדו"ק סי' י"ח ס"א, עי'

תשובת מנחת יצחק ח"ג סי' קמ"ד שאנן מתלמידי הבעש"ט הקדוש, וכן בוויכוח בין חסיד למתנגד תקמ"ו ווילנא דף ח' ע"ב, אבל בספרי הגה"ק מקאמארט מבואר שרק על פי האר"י ז"ל נתקן כן, ועי' בפרי קודש הילולים כע"ז על כל הדברים).

דער וועג האט אנגעמאכט א מהפיכה, די פשוטי עם זענען נתרומם גווארן, און דאס האט

מקובל מפי רבותינו משמיה דמרון הבעש"ט הקדוש זי"ע סגולה שיוכל האדם להתחזק עצמו בעבודת השי"ת ולהתגבר על היצה"ר, שבאם נזדמן לפניו מצות עשה וקשה בעיניו לקיימה יאמר בפה מלא אותה מצוה הכתובה בתורה, ועל ידי זה יהא אפשר לקיימה, וכמו כן כאשר תבוא לי"דו איזה נסיון שלא לעבור על איסור לא תעשה, וקשה לו לעמוד כנגד יצרו המסיתו לכך, יאמר בפיו מצות לא תעשה היא, ואז יהא אפשר לו לקיימה, עכדה"ק. ובערוגת הבושם (פ' משפטים) כתב ששמע בזה מופ"ק הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע לפרש מה שנאמר במתן תורה (שמות כ א) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר, ופירש"י מלמד שאמרו על הן הן ועל לאו לאו, ומדקאמר קרא לאמר משמע שהשי"ת צוה להם לאמר כן, והיינו כי השי"ת אמר להם עצה זו שעל כל מצות עשה יאמרו הן, שברצונם לקיים עשה זו, ועל לאו יאמרו כמו כן הלאו.

(מהר"א ט"ב תשס"ג)

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קודם הליכה לציון המצויינת של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש זי"ע
יום ה' פרשת שופטים תשס"א בעיר מזעזבוז יצ"ו

הכתוב (משלי לא כג) נודע בשערים בעלה, היינו מה דמשער בלביה, עכ"ד. ובעוה"ר אין לנו הזכיה לזה. ועוד ביאר בבחינה זו מה שנצטוונו בפרשה זו, תמים תהיה עם ה' אלהיך, תמים, בניקוד הדגש בתי"ו, מורה על נקודת הלב, ר"ל שתהיה תמים עם נקודת הלב, עכ"ד. (והדברים מובאים בדעת משה פי' שלח).

ולבחינה זו זכה כל מי שבא להסתופף בצל קדשו, וכמו שכתב בספרה"ק תפארת שלמה (פ' יתרו) כי כל מי שזכה להיות משובתי שבת מאוכלי שולחנו של מרן הבעש"ט הקדוש, היה נותן בו סם חיים להיות בקרבו רפואה להושע מכל התאוות, וגם פעל להבא להתנהג בקדושה ובטהרה, עי"ש. ובאמת אין זה דבר חידוש, כי כל המחובר לטהור טהור, ומי שזכה בחיים חיותו להתדבק אליו הרי נתעלה במדרגות גבוהות ונשגבות, ואנחנו כמה אנו רחוקים ממדרגה זו.

אולם כבר אמרו חז"ל (חולין ז'): גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיהם, ובכן גם כהיום לאחר הסתלקותו אור קדושתו עודנו קאי וקיים, ועכשיו זכינו לבא במקום הקדוש הזה ולהתפלל תפלת שחרית בעיר אשר התפלל בו מרן הבעש"ט הקדוש ואתו עמו החבריא קדישא תלמידיו הקדושים אשר עבדו כאן עבודתם

כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו.

הנה לא אאריך בדרושים רק אתן בקצרה שבח והודאה להשי"ת אשר הנחנו עד הנה, ועל כן נקווה שיציעינו לשלום ויגיענו למחוז חפצינו לשלום ואי"ה יחזירנו לשלום. אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו שאנו זוכים להיות כאן במקום קדוש עיר מגוריו של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע ופה מנוחת כבוד קדשו, בעיר הזה עבד עבודתו בקודש בחיים

חיותו ביום ובלילה, מלאכים ושרפי מעלה תלמידי חכמים גדולי ארץ השכימו לפתחו להתאבק בעפר רגליו, בני ישראל מכל קצו תבל מחוטב עציך עד שואב מימך דפקו על דלתותיו, כולם נקבצו ובאו לו, והבעש"ט הקדוש הגביה את נפשו למעלה ולמעלה, וכל אחד שהסתופף בצלו הרגיש התעלות והתרוממות. ומעבודתו בקודש הנודעת לנו מה שלימוד לתלמידיו בני היכלא קדישא עבודת המחשבה בכל עת, וכמו שפירש מה שפתח הכתוב בפרשתו, שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, פירוש אהבה ויראה תתן לך בכל שעריך, בכל המחשבה שלך, כמבואר בזוה"ק (וירא דף קג:) על

עובדא דהוה אצל א"ז מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (הובא בבאר משה פ' נח) כי פעם אחת הלך לבית המדרש ועמד על הפתח ולא רצה לכנוס, ואמר שבלתי יוכל לכנוס בו, על כי הוא מלא על כל גדותיו מפה לפה בתורה ותפילה עד בלי ימצא מקום לכנוס בו, ויתמהו כל העומדים אתו על המראה הגדול, והלא אדרבה, אין שבה גדול מזה כשהבתי מדרשים מלאים מתורה ותפילה, ואמר הבעש"ט שהוא מחמת שהדיבורים מהעולם אין יוצא מן הלב בכוננה שלימה ורצויה, על כן לא יוכל להיות להם עליה למרום, ונתמלא הבית מפה לפה בתורה ותפילה, עד שלא יוכל הנכנס לכנוס בו, מה שאין כן אילו היו מתפללים העולם בכוננת הלב כראוי, היו הדבורים הקדושים פורחים למעלה ולא ישאר מהם כלום למטה, כמאמר חז"ל (תיקוני זוה"ק דף כה:): כל אורייתא דלאו איהו בדחילו ורחימו לא פרכת לעילא, עכדה"ק.

(קו' מהר"א ט"ב תשס"ג)

צרות רבות סבבנו בתוך בתי בני ישראל, דברי ריבות בשעריך, היינו ברוחניות ריב של יצר טוב ויצר הרע המריבים בשערי בני אדם הן מחשבותיהם, ואינם מניחים אותם לקיים מצות ה', וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו, והוא ציון המצוינת של מרן הבעש"ט והקדוש אשר יש בו קדושת ארץ ישראל, ובזכותו הגדול והקדוש נזכה לפעול כל מילי דמיטב.

ובכן כאשר אנו הולכים להשתטח על ציון הקדוש עלינו לשפוך שיח לבבינו להשי"ת שזכותו הגדול יגן עלינו להוושע בדבר ישועה ורחמים, הלא הוא אשר

בחיים חיותו פעל נשגבות בתפלותיו הקדושים, וכמו שכתב הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעבסק זללה"ה (מכתב הנדפס בסו"ס פרי הארץ מכתב ב) היה היה דבר השם ביד הבעל שם טוב ויגזור אומר ויקם, אחד היה, ומהקדמונים לא קם כמוהו, ואחריו לעפר מי יקום, עכ"ד. יש לנו הזדמנות נדירה אשר כזה לא היה לנו עוד, וצריכים אנו להתפלל ברגש דקדושה בהכנעה ובשברון לב יחד בהתרוממות הנפש, ולשפוך שיח לבבו בדמעות

שליש להשי"ת, ובאמת זה לבד שאנו זוכים להשתטח על ציונו הקדוש ולומר כמה מזמורי תהלים זכיה גדולה הוא לנו. יעזור השי"ת שיהיו לרצון אמרי פינו, ויתקבלו תפלותינו ברחמים וברצון לפעול כל מילי דמיטב לנו ולכל בתינו ועבור כלל ישראל, ונוסה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

מסופר על ק"ז מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע שפעם בחודש אלול כיבד את אחד מתלמידיו הקדושים לתקוע בשופר ביום ראש השנה, ובמשך הימים הכין התלמיד את עצמו בהכנה דרבה והיה לפניו מסודר כמה כוונות השמות הק' ויחודים כדי לכוונם בעת התקיעות, והיה קודם שהתחיל לתקוע נשכחו ממנו כל הכוונות ולבבו נשבר בקרבו עד בכי, ותקע בפשיטות לקיים מצות הבורא ולעשות נחת רוח למי שאמר ונעשה רצונו ית"ש, אחרי התקיעות אמר לו הבעש"ט כי תכלית הכוונות הנה שיש בכל אחד מהם מבוא לפתוח שער בעולמות העליונים, אבל כשהתקיעות יוצאים מלב נשבר אז הם עולים למעלה למעלה מאליהם, ולא יצטרכו לפתיחת שערים כלל. עכדה"ק.

(מהר"א ט"ב תש"ס)

בקודש, אשרינו מה טוב חלקינו שיש לנו הזכיה להיות כאן בעיר הזה, ומה יפה ירושתינו שאנו זוכים להיות נמנה בקהל עדת חסידים תלמידי תלמידיו ממרן הבעש"ט הקדוש, והגם כי אין לנו השגה כלל בדרבו הקדוש שהיה למעלה מהשגתינו, מכל מקום עודנו בוער ומתלהב כמה ניצוצי אור קודש מן האש הגדול שהדליק מרן הבעש"ט הק' בימיו, ניצוץ אחד יצא ממנו על כל העולם כולו, ומוזה נדלק אש קודש בקרב לב של כל איש מישראל עד הדור האחרון, ובקשתינו שטוחה ליוצר מרום שבזכותו נזכה להיות הלאה

נמנה בעדת חסידים, ומרן הבעש"ט הקדוש לא יבוש אתנו בשמי מעל.

ובטרם אנו יוצאים על ציון המצוינת קודש הקדשים, עלינו להתבונן ולזכור באיזה מקום אנו נכנסים, ראה לפני מי אתה נכנס, למקום אש להבת שלהבת, במקום הקדוש הזה בוער אש להבת שלהבת עד שמי מרום, וכמו שאמרו הצדיקים (עיין ליקוטי מהר"ן תניא אות קט) דמקום מנוחת כבודו של מרן הבעש"ט הקדוש

יש בו קדושת ארץ ישראל. ובכן צריכים אנו להתכונן ברגש דקדושה ובהכנה דרבה בכדי שנוזכה לפעול בעזרתו יתברך, אנו שלוחי בית דין, וכל אחד אשר בא לכאן יש עמו בקשות של כלל ישראל בגשמייות וברוחניות.

ובזה יתבאר מאמר הכתוב כי יפלא מומך דבר למשפט, היינו משפט של מעלה, בין דם דם בין דין לדין ובין נגע לנגע,

העולם מספרים שכאשר ראו תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע את בניו וזרעו אחריו שמתו מאוד, והי' מרגלא בפומיה לומר שכאשר רואים שהבעש"ט הק' הוליד בנים ובני בנים הרי זה סימן שהיה בשר ודם ואעפ"כ הגיע למדרגות נשגבות כאלו, כי בלאו הכי היה מקום לומר שעלה ונתעלה למדרגת מלאך, אולם כאשר העמיד תולדות רואים בחוש שאינו כן ועכ"ז הגיע למדרגות גבוהות ונשגבות אלו.

(ויהי בנסוע)

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפיו צדיקי וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

גודל מעלת וקדושת יום הג שבועות

י"ל טעם לשבח שפסח וסוכות הם כ"א ימים אחדים ויום הג שבועות הוא רק יום א' ולכאורה הוא העיקר והוא עפ"י דחז"ל (מגילה ו') מקום הארון אינו מן המדה משום דכל דבר שבקדושתו הוא יותר הוא בעולם הזה יותר בהסתר והעלם וכו' ולכן מחמת שהעיקר הוא התורה לכן הוא בכמות קטן יותר.

❧

עצרת תרגומו כנישון לשון אסיפה דידוע שבמעמד הר סיני פסקה וזהמת ישראל ונתקן ע"ז חטא עה"ד שהטיל אז וזהמא בהם כנודע ונתקנו כל הנשמות שהיו כלולים באדה"ר כנודע והנה בכל שנה נתעורר אותו אור שהי' במעמד הר סיני ויש תיקון לכל הנשמות ובאים למקומם כל הדברים שנתפורו וזהו עצרת מלשון אסיפה למקומם.

❧

החג הקדוש הזה הוא כלל המועדים של פסח וסוכות כי ענין יציאת מצרים הוא לדחות את ההיפך וסוכות הוא לכנוס תחת צל קדושתו יתברך ושבועות כולל שניהם וזה שנאמר במ"ת אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים רומז על קדושת חג הפסח שהוא דחיית ההיפוך ואשא אתכם על כנפי נשרים הוא קדושת חג הסוכות לחסות בצל כנפיו יתברך ואביא אתכם אלי הוא קדושת חג השבועות הכולל שניהם. (תורת אמת)

❧

אמרתי כי אז בחג השבועות זמן השפעת פרנסה ובני חיי ומווני כיון שהעולם נברא בשביל ישראל שנקרא ראשית ובשביל התורה שנקרא ראשית ובעת מ"ת עמודי שמים ירופפון אם לא יקבלו ישראל את התורה והפך העולם לתהו ובהו ע"ז מגיע לישראל העוה"ז דע"י קבלתם התורה הוי מצילים העוה"ז כדון מציל מוטו של ים ומשילתו של נהר שה"ז שלו.

❧

בכל המועדים שיש בהם מצות פרטיות מצה ולולב וכדומה אנו מברכין על כל מצוה ומצוה הברכה הראויה לה על נטילת לולב או על אכילת מצה וכדומה וזמנו של מצוה זו איננו בזמנו של זה וכל דבר ודבר בעתו מה טוב לא כן בחג הזה בקבלת התורה הנה נכללים בו כל התרי"ג מצות ביחד טועמיה חיים וכו' לא תחסר כל בו. (תפארת שלמה)

מעמד הר סיני וקדושת היום הנשגב מתעורר בכל שנה בחג השבועות וכשאדם זוכה שומע הוא את הקול שמכריז אנכי ה' אלוהיך. (קדושת לוי)

❧

קבלת התורה ע"י משה התעוררת בכל שנה כתיב אנכי עומד בין ה' ובניכם "עומד" בהווה ולא עמדתי. (שפת אמת)

❧

בחג השבועות מקבל האדם את התורה והמצוות בכוח וכן את כל ההרגשות הקדושות של כל השנה ובמשך השנה אם האדם משתדל ברגש ובחיות הוא מוציא לפועל את הכוחות שקיבל. (הרה"ק האבני נזר מסוכבטשוב)

❧

חג השבועות הוא נגד יוה"כ"פ וכמו שיש ראש השנה עש"ת ויום כיפור כן פסח הוא בחינת ראש השנה וימי הספירה הם כנגד עש"ת וחג השבועות כנגד יוה"כ"פ (בית אברהם)

❧

ידוע מדברי קדושי עליונים שבכל ימים טובים חוזר הדבר לאיתנו הראשון ובחג השבועות מי שמזכך ומטהר את עצמו זוכה לפי מדרגתו לקדושה גדולה מעין קדושת ישראל במעמד הקדוש ביום הקדוש הזה בהר סיני וכמו שאז נפתח שער ענוה לישראל וכאמרו כן בכל דור ודור חוזר להיות כן לכל מי שמטהר ומזכך את עצמו ביום הקדוש הזה לבא למדת ענוה.

❧

ביום שניתנו לוחות שניות לבנ"י היתה מחילה וסליחה כי זאת היה ביוה"כ"פ וניתן יום זה למחילה ולסליחה לדורות ומכל שכן בחג השבועות שניתנה התורה לישראל בוודאי שהוא יום מחילה וסליחה לבנ"י לדורות עולם. (חסד לאברהם)

❧

מה שלא נתבאר בהדיא בתורה תשלומין לשבועות וכו' והטעם לזה כי חג המצות נקרא חג ע"ש האכילה שהוא מצות וסוכות נקרא ע"ש המקום ודירה שהוא סוכת ואמנם שבועות נקרא ע"ש הזמן המקודש שבועות ז' שבועות תספר והוא ע"ד עולם שנה נפש כמוזכר בספר יצירה וע"כ בשבועות שמקדש הזמן א"א להשלימו בזמן אחר שאיננו אותו הזמן והזמן שעבר עבר וא"א להחזירו לעולם. (דרשות חת"ס)

התורה ואמרו חז"ל חירות משועבד מלכות אזי הוא הזמן המוכשר לעת רצון להתפלל לקרב קץ הגאולה וזהו הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכס דבעינן לשון אם תבעינן בעו והוא לשון תפלה ובקשה נמ"י לכ"ס גימטריא ק"ץ היינו שאז זמן המוכשר להתפלל שיתקרב הגאולה. (מאמר מרדכי)

בשבועות אמר הקב"ה הקריבו לפני שתי לחם בכדי שאברך לכם פירות האילן כי פירות האילן מורה על בנים ובשבועות נידון על בנים ויהי בני תורה צדיקים. (דרך הישר)

נוהגין הצדיקים והחסידים להאריך באהבה רבה ביומא דשבועות חג הקדוש הזה (ומלבד טעם הפשוט כי אז הזמן קבלת התורה להתפלל על פתיחת עינים והארות לימוד התורה לשמה וביראה כדת מה לעשות עוד י"ל עפ"י המבואר בתולדות יעקב יוסף עה"ת (פר' וארא) בשם רבו הוא רבינו הגדול הבעש"ט הקדוש ז"ע שנאמר לו מן השמים הטעם איחור ביאת המשח שאין מאריכין באהבה רבה עיי"ש ואם זהו לכל יום עאכ"כ ביום זה ואשר מבואר בתוה"ק כי בחג יפקון מן גלותא וזהו בחג השבועות אשר הוא זמן הגאולה צריכין להאריך בברכת אהבה רבה שלא לאחר ביאת המשח רק לקרבו ודבר בעתו מה טוב (שער יששכר)

ויסעו מרפידים קשה למה איחר המוקדם כי פסוק זה היה לו להקדים קודם פסוק שלפניו שאמר באו מדבר סיני אולי שהוא ע"ד אומרם אהבה מקלקלת את השורה להקדים המאוחר שלהיות כי היא זה יום המקווה לבורא לתורה לעולם לעליונים ולתחתונים ומיום הבריאה הם יושבים ומצפים מתי יבוא בני"י מדבר סיני לזה כשהגיעו שמה לא עצרו כח לספר סדר הדבר ותיכף קדמה ההודעה באמרו ביום הזה באו וגו' הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמוחו שמים וארץ כי זה הוא תכלית הבריאה ותקוותה ואח"כ חזר הכתוב להודיע פרטן של דברים. (אור החיים פר' יתרו)

ויהרר כי הגם שיש לשמוח ולאכול וכמו שמצינו גדולי עולם שמחים ושבועו ויתענגו מ"מ יקיים וגילה ברעדה כי התורה נתנה ברדת ואימה וגם הוא זמן דין על פירות האילן עוד יוסיף אומץ לתת חלק ביום לתורה כיד ה' הטובה עליו ויום קדוש כזה אל ישלחנו ריקם מלימוד התורה והשם אורחותיו מוצא מקום לנוח מעט ולשמוח בשמחת יו"ט בסעודה וללמוד תורה ביום שקבלוה. (לב דוד להחיד"א)

ויהי קול השופר הולך וחזק מאד מאד הוא אד"ם כי באמת הקולות וברקים אינו דבר חידוש לפניו יתברך רק הוא לימוד להאדם כי קבה"ת היא נצחית בכל עת ובכל זמן שצריך האדם לעורר הקול והדיבור בהתורה (בית אהרן)

חסידי קדמאי לא היו נימי בהאי ליליא והווי לעאן באורייתא ואמרי ניתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרא עלייהו ואתיא לאזדוגא ביה במלכא ותרוויהו מתעטרי על רישייהו דאנון דזכאן להכי. (זוהר פר' אמור)

ודע כי כל מי שלא ישן בלילה כלל ועיקר ויהיה עוסק בתורה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק והוראות הוויות האדם הוא בלילה הזה. (שו"ע הארז"ל)

בלילה הזה של חג השבועות ידיר השינה מכל מי שרוצה לדבק בקדושה ויעסוק בתורה כל הלילה. (של"ה)

ויהרר האדם מאד למעט באכילתו בסעודת הלילה זו בכל מה דאפשר כדי שיוכל לעשות התקון של הלמוד בלילה הזה ותיכף אחר ברכת המזון ילך בזיוות לבית המדרש לעשות התקון של הלימוד ולא יבטל בשיחת חולין אף רגע כמימרא ח"ו. (יסוד ושרש העבודה)

ומה גם בליל התקדש יתלהב האדם ויתעורר מאוד כי הזמן גורם קרבת אלוקים ועת להשליך אחרי גוו אילי כספו אשר דבק בהם באהבה. (לב דוד)

המנהג להיות עוסקין בתורה בליל זו של שבועות ומי שאינו ישן אפילו רגע כל הלילה ניצל מכרת אותו השנה שכן אותיות כת"ר הוא כרת ומובטח לו שישלים שנתו ולא יהיה לו שום היזק ומלאכי השרת מכתירים לנשמתו בכרת תורה אשרי לו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא. (שערי ציון)

אמנם הנעורים יזהרו שלא יעסקו בדברי בטלה ואין צריך לומר בשחוק וקלות ראש כי אז נאה להם השינה. (יעב"ץ)

צריך ליהדר מאד אחר התקון שעשה בלילה שלא יפסיק בשום שיחה בטילה עד אחר שאמר במוסף קדושת כתר כי אז עולין כל קישוטי הכלה שעשה בלילה ע"כ יזהר מאד לטהר מחשבתו עכ"פ עד כתר זה. (בעש"ט)

וממוצא דבר נראה דנכון הדבר ללמוד בשבועות ספר תהלים כלו שהוא יום הלולא דדוד המלך ונקדמה פני יוצרנו ית' בתהלה לדוד אשר שר בדביקה וחשיקה וחפיצה הלל נרצה בימא דהלולא דיליה ואלים זכותיה וכולהו הוא שתגן לעוסק בתהלותיו. (שמחת הרגל להחיד"א)

הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכס הנה ידוע שאין להפציר ולדחוק למהר קץ הגאולה אך בעצרת שהוא זמן קבלת

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — עא — בלתי מוגה

יום ה' פרשת תזריע מצורע תשס"ט לפ"ק

ביקור כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא וירושלים שליט"א בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית וואל יע"א

ואמר: (כשהוא מראה על הרה"ח ר' משה יושע הנ"ל) ער איז פון די גרויסע עסקנים.
ס'איז דא דא אביסל א התעוררות איינצושפארן געלט. נישט ארויס ווארפן געלט אומזיסט.
האדמו"ר מראחמיסטריווקא: התורה חסה על מזונן של ישראל (מנחות ע"ג).
רבינו: אין ארץ ישראל [שהוא מוצאי שנת השמיטה] דארף מען יעצט פילן דעם וצויתי את ברכתי (ויקרא כה, כא) מ'דארף דאס יעצט שפירן... אין חוץ לארץ קען מען צו דעם זוכה זיין בדרך אגב, די עיקר ברכה איז דאך אין ארץ ישראל.
האדמו"ר מראחמיסטריווקא: דער אויבערשטער זאל מאקע העלפן, הודש ניסן אייר איז דאך אויך חדשים פון ברכה.

רבינו קיבל פניו בכבוד
האדמו"ר מראחמיסטריווקא: וואס כאכט מען?
רבינו: ברוך השם, נישט אזוי לאנג צוריק האבן מיר זיך געטראפן אין ארץ ישראל (הודש אלול תשס"ז).
רבינו פנה לרה"ח ר' משה יושע קרעמער הי"ד וי"ר איגוד קהילות ישראל (לצמצום הוצאות אצל שמדות)
ואמר: ווי אזוי איז מען מצליח מיט די תקנות אין בארא פארק?
א' הנוכחים: אין בעלז און אין באבוב גייט עס זייער גוט.
רבינו: ברוך השם, ס'האט איינגעשפארט אסאך געלט פאר אידן.
ס'איז א דבר נכון, א דבר טוב מאוד.
ופנה רבינו להאדמו"ר מראחמיסטריווקא

חלק נכבד מהוצאת הגליון נתנדב

ע"י ידידינו הרבני הנכבד והמפואר

מוה"ר **ישכר בעריש ווייס הי"ד**

ראה"ק דקהילתנו הק' במאנטשעסטער יע"א

לטובת נשמת אביו

הגה"ק רבי **יצחק יעקב ב"ר יוסף יהודה זצ"ל**

בעל "מנחת יצחק" - גאב"ד ירושלים תובכ"א
נסתלק י"א סיון תש"מ לפ"ק

תתברך, איז דארט מרומו יצחק און רבקה (מוכא כאבודרהם דהראשי תיבות של ישרים צדיקים חסידים קדושים, הוא יצחק ואמצעי תיבות של תתריזם תתברך תתקדש תתהלל, הוא רבקה).

דער מגלה עמוקות (אופן ליה ואופן צ) זאגט אויך אז "יצחק" מיט "רבקה" זענען בגימטריא "תפלה".⁴

פסח ביינאכט צוברעכט מען די מיטלסטע מצה אויף צוויי, און אויף דעם זאגט מען הא לחמא עניא, די דריי מצות איז דאך קעגן די דריי אבות (דעת זקנים לבעלי התוס' פ' בא, מהר"ל בנבורות ה' פרק ס), איז דאך די מיטלסטע מצה אקעגן יצחק.

און די ד' כוסות זענען אקעגן די ד' אמהות (מהר"ל שם, ובשלה"ק מסכת פסחים דרוש מצה עשירה), לויט דעם גייט כוס שני ארויף אויף סיפור יציאת מצרים, כוס שני איז דאך רבקה, דאס איז דער ענין אז מזאגט די הגדה אויף די מיטלסטע מצה און אויף דעם צווייטן כוס, ווייל ס'שטייט אין די גמרא (פסחים קמ"ו): לחם עוני, שעונין עליו דברים הרבה, מייטשט דער ייטב פנים (שם הגדול אות ד) אז ס'איז א לשון תפילה, אזוי ווי מיטערעפט וענינת ואמרת (דברים כו, ה), ממילא דאס איז דער ענין וואס מזאגט די הגדה אויף די מיטלסטע מצה און די צווייטע כוס, וואס זענען א רמוז אויף יצחק מיט רבקה, ווייל אין זכות פון יצחק און רבקה ווערן אונזערע תפילות אנגענומען לרחמים ולרצון.

נאך א ענין איז דא אין דעם וואס דער צווייטער כוס איז דער כוס פון רבקה, און אויף דעם זאגט מען די הגדה, ווייל דער מדרש זאגט (ילקוט תהלים רמז תשצ"ה), בשכר שאמרו לרבקה התלכי עם האיש הזה ותאמר אלך, זכו ישראל להוציאם ממצרים,⁵ קומט דאך אויס אז יציאת מצרים איז געווען אין זכות פון רבקה, במילא איז דער צווייטער כוס וואס דאס איז סיפור יציאת מצרים אקעגן רבקה.

ס'איז דאך אזוי, די אלע ברכות וואס יעקב האט באקומען פון יצחק, ויתן לך האלקים (בראשית כו, כה), איז דאך געווען אדאנק רבקה אמינו, ס'איז געגאנגען אויף רבקה אמינו/ם

רבינו: דער בני יששכר ברענגט דאך אז הודש אייר איז מסוגל לרפואה.¹

איי"ר איז ראשי תיבות א'ני' ר'ופאיך (שמות טו, כו).² אייר איז א ספק ווי אזוי מ'שרייבט דאס, מיט איין יו"ד אדער מיט צוויי יודין, מען גיט נישט קיין גט אין הודש אייר, נאר בשעת הדחק (כ"כ הרמ"א באבא"ע ס' קב"א ס"ז).

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: דער מן האט זיך אויך אנגעוויבן הודש אייר (קידושין לה), איז דאס דאך מרמז אויף גוטע השפעות.

רבינו: מן איז דאך משפיע פרנסה פאר אידישע קינדער.³ **האדמו"ר מראחמיסטריווקא:** אייר איז אויך ראשי תיבות א'ברהם יצחק יעקב ר'חל.

רבינו: יא, אזוי ברענגען זיי אראפ על פי קבלה (ספר הקרניים סוף מאמר ז, דן ידיו י"ב, מגלה עמוקות ואתהנן אופן קב"א, ועי' בכני יששכר (אייר מאמר א' אות ה)).

מ'קען אויך זאגן אז די ר' איז א רמז אויף רבקה אמינו, אזוי ווי ביי (תפילת נשמת) בפני ישרים תתרומום ובשפתי צדיקים

1

עי' בכני יששכר (אייר מאמר א' אות ג) הודש אייר נהן ומנוסה בחכמת הרפואה שהוא מסוגל לרפואה, וכתב שם הטעם, דהנה כל החולשות והחולאים על פי הרוב באים מן המאכלים שאינם לפי מוג האדם, והנה בחודש הזה התחיל המן לירד, והמן נקרא לחם אבירים (תהלים ע"ח, כה) ודרשו חז"ל (ויצא ע"ה): לחם הנבלע באיברים, ולא היה בא מזה שום חולי ושום מכווא, נמצא דבחדש זה נתרפאו כל החולאים, על כן נשאר טבע קיים בחדש זה סגולה לרפואה. ועוד כתב שם (את ה) כי אי"ד בגימטריא אר"ך, ומבואר בוהר (ח"ג רצ"ב) שהוא לשון רפואה כמו"ש (ירמ' ל, י) כי אעלה ארוכ"ה לך, הודש הזה הוא סגולה לרפואה.

2

עי' בחי' התם סופר על הש"ס שכתב על דברי הגמרא (שבת קמ"ו): אמר שמואל כולוהו שקייני (משקן לרפואה) מדיבחה ועד עצרתא (מפסח עד שמעו) מעלו, עכ"ד הגמרא, וכתב החת"ס דהיינו חודש אייר, ורמז לזה הוא בפסוק (שמות טו, כו) כי א'ני י' רופאיך, ראשי תיבות "אייר" בחד י, וכן הפסוק בתהלים (תהלים ו, יא) אויבי ישומו יבושו ר'גע הוא ראשי תיבות "אייר" בשני יודין, שהמזמור הג'ל מדבר כשהי' דוד חולה ונתרפא, עכ"ד.

3

במוש"ע (א"ח ס' א) כתב "שוב לומר פרשת המן בכל יום", והפרישה מביא בשם הירושלמי דברכות שכל האומר פרשת המן בכל יום מובטח שלא יתגעטו מזונותיו, עי"ש.

וידוע מה שכתב הגה"ק המראה יחזקאל זי"ע בספרו מנחת ציון שהרה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימאנוב זי"ע דרש כ"ב שנה בפרשת המן בכדי להשפיע פרנסה לבני ישראל.

4 ומן הראוי לציין מש"כ בזה בחתם סופר על התורה (פ' תולדות) עה"פ ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו, כי להיות יצחק מדה"ד דינא קשיא, ורבקה דינא רפיא, על כן בשעת תפילתו העמידה נוכחו ונתכוון עליה להמשיך מידתה. ומסיים שם: "יצחק רבקה" בגימטריא "תפלה".

5

עי' מ"ש בזה מרן ז"ל בקונטרס על הגאולה ועל התמורה ס' ק"ט.

אהריות, זי האט געזאגט (בראשית כו, כג) עלי קללתך בני, אזוי האט מען באקומען די ברכות.⁶ יצחק האט געבענמשט יעקב אבינו, ויתן לך האלקים ממל השמים ומשמני הארץ, אויף די ברכות לעבט כלל ישראל עד היום הזה, נישט אומזיסט האט זיך יעקב אבינו מוסר נפש געווען אויף דעם, ער האט גאנץ גוט געוואוסט אז ער הייבט אן מיט עשו... ס'איז נישט אזוי פשוט... נאר פאר די ברכות איז אלעס כדאי.

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: ס'איז דא א אינטערסאנט ווארט פון רבי ר' מענדעלעך רימאנאווער (מנחם ציון לפסח א הוה"מ) אויפן פסוק (בראשית כו, ל) אך יצא יצא יעקב ועשו אחיו בא, ס'איז דא א מדרש (בראשית רבה סו, ה) אז ווען ער האט אויפגעעפנט די מיהר איז עשו געקומען, האט ער זיך באהאלטן אונטער די מיהר. פארוואס האט ער איהם געעפנט די מיהר, נאר ס'איז א מנהג ישראל אז ווען מ'זאגט שפוך חמתך עפנט מען די מיהר, וועגן דעם איז יעקב געגאנגען עפענען די מיהר אויף שפוך חמתך, איז דעמאלטס עשו אונטער געקומען, האט זיך עשו געבעטן ביי יצחק בענטש מיר אויך, האט יצחק געזאגט איך האלט שוין נאכ'ן אפיקומן, איך קען שוין נישט עסן...

רבינו: ס'איז דא א מדרש, דער פעטער ז"ל ברענגט עס אין דברי יואל (פ' תולדות) בא אדוך במרמה, בחכמת תורתו, ויקח את ברכתך היציא אפיקומן והראה לו.

מ'ברענגט צו (כן מתאמרא משמח דהרה"ק מרימאנוב זי"ע, הובא בהגדת טוב דברך אות קפ"ד) אז במרמ"ה איז בגימטריא אפיקומין.

א' הנזכרים הזכיר שהנהלת ישיבת ראחמיסטריווקא בעיה"ק ירושלים אינה נהנית בשום תמיכה ממקורות זרים, ולכן באו לבאן לעורר לבב נדיבי עם לצורך הישיבה

6

בוה"ק איתא (חלק א, דף קמ"ב) בשעתא דקרא ליה יצחק לעשו בריה, יעקב לא הוה תמן, ושכינתא אודעת לה לרבקה, ורבקה אודעת ליה ליעקב. רבי יוסי אמר, תא הוי אי ח"ו בההוא זמנא יתברך עשו, לא ישלט יעקב לעלמין, אלא מעם קב"ה הוה, וכלא באתריה אתא כדקא הוי, עיי"ש.

וידוע משי"כ בספרי חסידות שכלל ישראל חייב הכרת הטוב לרבקה אמנו, כי כל ההשפעות הטובות שנשפעים לישראל עד היום הזה באים מכוחה ע"י שסיבכה שיקבל יעקב את הברכות, ובה פ"י מור רבינו שליט"א מאמר ההגדה "והיא" שעמדה לאבותינו ולנו, שזה מוסב על רבקה אמינו, שבכותה הגיע לנו הברכות אשר זה עמד לאבותינו ולנו.

רבינו: ישראל קדושים הם נתבעין ונותנין.

כ'האב געזעהן ס'איז א גרויסע ישיבה. (כשה' רבינו בעיה"ק ירושלים הלך לבקר את הישיבה).

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: יא, ברוך השם.

רבינו: מ'האט פריער גערעדט פון די ברכות פון יצחק אבינו, ויתן לך האלקים ממל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש, בפשטות איז דאך דאס ברכות גשמיות, אבער דער מדרש זאגט (בראשית רבה סו, ג) ממל השמים זה מקרא, ומשמני הארץ איז שוין משנה, ורוב דגן איז תלמוד, דאס איז דאך גמרא. אזוי טייטש דער מדרש, און דאס איז שוין השפעות רוחניות, ס'איז אבער פארבינדן איינס מיטן צווייטן, אם אין קמה אין תורה, אם אין תורה אין קמה (אבות פ"ג משנה י"ז). אז ס'וועט זיין ויתן לך האלקים ממל השמים ומשמני הארץ כפשוטו, איז דאס פארבינדן מיט תורה.

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: וועגן דעם לא ניתנה תורה אלא לאוכלי חמץ (מדרש תנחומא בשלה פ"כ), ס'דארף זיין השפעות פאר די לומדי תורה.

וכיכודו רבינו לברך על היין

רבינו: לחיים לחיים, מ'זאל זיך זעהן מתוך שמחה ונחת, דער אויבערשטער זאל העלפן, מ'זאל מרביץ תורה זיין במהרה פאר אידישע קינדער, און משפיע זיין השפעות טובות פאר אלע אידישע קינדער.

*

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: מ'זאגט עפעס אז רבי שלום אליעזר'ס רביצין, די טאכטער פון רבי מאטעלע הארנאסטייפלער איז געווען א מלומדת.

רבינו: זי איז געווען א גרויסע מלומדת, דער טאטע ז"ל האט פארציילט אז ווען זי פלעגט קומען קיין סיגעט, האט זי געבעטן א פנים יפות מיט א מאור עינים.

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: ווייזט אויס אז זי האט געקענט לערנען.

דער טאטע זכרוננו לברכה (מין רבינו בעל ברך משה ז"ע) האט איר געקענט?

רבינו: אוודאי האט ער איר געקענט... דער טאטע ז"ל פלעגט דערציילן משערנאבלער מעשיות וואס ער האט געהערט פון איר (כי הרבנית מדאצפערט היתה נכדת אדמו"ר בית משערנאבל).

ער פלעג נאכזאגן אז די באבע ע"ה האט פארציילט אז אמאל איז געווען ביים רבי'ן ר' מאטעלע משערנאבלער אז

נעשה ונשמע

**"אפילו ווער ס'קען נישט אליינס געבן
אבער אן עסקן קען יעדער זיין"**
(פאר "יטב לב")
מדברי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א,
ג' במדבר העעל"ט

**"אייער "נדבה"
אדער לכה"פ
אייער "עסקנות"
איז אונז קריטיש וויכטיג!**

- נעמט אייך אונטער צו:
- באארבעטן אייערע חברים
- בעטן ביי אייערע ביזנעס פארבינדעטע
- גיין מיט א צדקה זעקל אינדערפרי
- אין ביהמ"ד אדער אויפן באס
- ברענגן פארשלאגן פאר פרישע הכנסות
- באארבעט אייער אייגענע נתינה

תושבי קרית יואל!
הכנה למגבית חינוך הטהור
א' פנחס תשס"ט
מוסדות | **יטב לב** | דרבינו יואל

ועל כולם נעמט אויף בסבר פנים יפות
דעם "רבינס שלוחים" ה"ה

ירחמיאל הרה"ח ר' **ביטמאן** הי"ו

מענדל לעווי הרה"ח ר' הי"ו

דוד יואל כהן מו"ה ר' הי"ו

פנחס יצחק מו"ה ר' **שמאיע** הי"ו

עסקני מוסדותיני בסבר פנים יפות
ועלכע גייען איצט ארום אויפארבעטן
די נתינות פונעם ציבור

עם איז אנגעקומען איינער עפעס א פרעמדער, און ער האט זיך זייער געפריידט צו איהם, און האט אים שטארק מקרב געווען, עס איז געווען פאר מנחה ווען מ'האט געווענדליך קיינעם נישט אריינגעלאזט, דאך האט ער איהם יא אריינגענומען, און האט זיך איינגעשפארט מיט איהם, און נאכדעם ווען ער איז ארויס געגאנגען האט ער איהם ארויס באגלייט ביז צום וואג, און מ'האט געזעהן אז ער ווייזט אים ארויס זייער א גרויסער קירבות, ס'איז געווען זייער אינטערסאנט, און מ'האט געזוכט א געלעגנהייט צו פרעגן וואס דאס איז.

שפעטער ווען מ'האט איהם געפרעגט וואס דאס איז געווען, האט ער געזאגט אז אין יעדן דור איז דא איינער וואס איז ראוי ער זאל זיין משיח, אבער כדי אז ער זאל נתגלה ווערן, דארף ער האבן די הסכמה פון די צדיקי הדור, אלע צדיקים זאלן מסכים זיין אז ער זאל זיין משיח. דער איד וואס איז דא געווען, ער איז ראוי אינעם היינטיגן דור צו זיין משיח. איז ער געקומען בעטן די הסכמה צו ער זאל נתגלה ווערן אלס מלך המשיח – אזוי האט רבי מאטעלע דערציילט.

האט מען אים געפרעגט "נ, האט דער רבי מסכים געווען אז ער זאל נתגלה ווערן?". האט ער געזאגט אז ניין, ער האט נישט מסכים געווען "ווייל די צדיקים דארפן איהם הייסן זיין משיח, אז ער טראגט זיך אליינס אן צו זיין משיח, קען ער נישט זיין משיח".

דאס איז א מעשה וואס דער טאטע האט דערציילט וואס ער האט דאס געהערט פון די ראצפערטער באבע ע"ה. **האדמו"ר מראחמיסטריווקא:** דאס הייסט אז באמת איז ער געווען ראוי... ס'איז זייער א אינטערסאנטע זאך, ווייל ער טראגט זיך אן...

רבינו: דער טאטע ז"ל האט דערציילט, ווען ער האט גערעדט פונעם זיידן רבי מאטעלע משערנאבלער ז"ל, אז ער איז אמאל אנגעקומען צו א איד א עושר, און יענער האט אויפגענומען דעם רבי'ן בכבוד. זאגט אים דער משערנאבלער מגיד איד וויל אז איר זאלט מיר געבן א מתנה. זאגט דער איד, גוט, אז דער רבי וויל, וועל איך געבן א מתנה.

זאגט דער מגיד "איך וויל מיר אויסקלויבן די מתנה", ער איז צוגעגאנגען צום זילבער-שענקל וואו עס זענען געלעגן זיינע זילבערנע הפצים, פארשטייט זיך אז ער איז

געווען א בעל הבית'שער איד האט ער געהאט דארט טייערע הפצים, פרעגט ער אים צו ער קען עפעס נעמען פון דא. דער בעה"ב האט מסכים געווען. האט זיך רבי מאטעלע אויסגעקליבן א שיינעם גרויסן לייכטער, און ער זאגט אז דעם לייכטער וויל ער האבן.

זאגט דער בעה"ב דער רבי זאל מוחל זיין, איך קען טאקע געבן א מתנה, אבער נישט דעם לייכטער, דאס שענסטע זילבער-שטיקל דא אין הויז. זאגט רבי מאטעלע אז עפעס אנדערש וויל ער נישט. דער בעה"ב פרובירט עפעס אנדערש, א בעכער וכדומה, אבער ער האלט זיך ביי זיינס און דער רבי וויל נישט נעמען נאר דעם לייכטער. אבער דער בעה"ב האט דאס נישט געוואלט געבן.

גייט ער צוריק צום טיש און ער זעצט זיך אראפ, עס נעמט נישט לאנג, קומט אריין א קינד זאגן אז פאר די בעל הבית'סטע איז ל"ע שלעכט געווארן. האט ער שוין געזעהן אז עס איז דא נישט קיין חכמות, זאגט ער פארן רבי'ן "רבי, איך גיב דעם לייכטער, דער רבי זאל זעהן זי זאל זיין געזונט".

רבי מאטעלע האט געזאגט "אה, א יישר כח", און ער האט אנגעוואונטשן אן אז די בעל הבית'סטע זאל זיין געזונט און האבן א רפואה שלימה, ער פאקט אריין דעם לייכטער אין א זאק, און ער פארט אוועק פון דארט.

עס געדויערט נישט לאנג נאכדעם וואס דער משערנאבלער מגיד איז אוועקגעפארן פון שטוב, איז גלייך אנגעקומען א מנהג פאליציאנטן און זיי נעמען ארום דאס הויז, און זיי זוכן א לייכטער... וואס הייסט? מ'האט געגנבעט פון א גרויסן פריץ א טייערן לייכטער, און זיי זענען נאכגעגאנגען די שפורן און זיי זענען געוואויר געווארן אז דעם לייכטער האט דער איד אפגעקויפט. ער לייקנט, ער ווייסט נישט וואס זיי רעדן פון קיין לייכטער. זיי האבן געזוכט אין גאנצן הויז, אויפן בידעם און אין קעלער, איבעראל האבן זיי געזוכט, און זיי האבן נישט געטראפן דעם לייכטער. עס האט זיך ארויסגעשטעלט אז ווען מ'טרעפט ווען ביי אים די לייכטער שיסט מען איהם ר"ל, און מיט דעם וואס ער איז געקומען האט ער איהם געראטעוועט.

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: אזוי האט די באבע דערציילט? **רבינו:** יא, אזוי האט זי דערציילט.

וכיכדו רבינו לברך על הפירות

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: כ'האב געהערט פון מיין מאמע'ס מאמע, ער האט געהייסן הרה"צ ר' סנדר אורי זצ"ל, דעם בני יששכר'ס אן אייניקל, ער איז געווען א בן אחר בן צו דעם כתפות האיפוד, וואס ער איז געווען א תלמיד פון רבי'ן פון לובלין (הרה"ק רבי פנחס ארי אורי זצ"ל, אב"ד דינוב, גלוגאב, טורקא, בעמח"ס חשב האפוד, כתפות האפוד), און זיין זוהן רבי יעקב (אבד"ק ברעוויז) איז געווען א איידעם ביים בני יששכר.

האט ער דערציילט אז צום משערקאסער (הרה"ק רבי יעקב ישראל ממשערקאס ז"ע) איז געקומען א איד און האט געזאגט אז ער האנדלט מיט פארשידענע זאכן וואס אויב דעם יאר וועט זיין שניי וועט ער מצליח זיין. זאגט ער איהם, ער זאל איהם געבן א פדיון כמנין של"ג, און האט איהם אנגעוואונטשן.

אין דעם זעלבן טאג איז געקומען נאך א איד און האט געזאגט אז ער האנדלט מיט א אנדערע זאך, און אז ס'וועט קומען רעגן וועט ער מאכן פרנסה, און שניי מייג נישט פאר איהם. האט ער איהם געזאגט אז ער זאל איהם געבן א פדיון כמנין גש"ם.

האט מען געווען אז ער האט צוגעוואונטשן די ביידע אידן, האט מען געטראכט ווי אזוי וועט פארקומען ביידע זאכן, וואס וועט זיין די קומענדיגע יאהר שלג אדער גש"ם...⁷

און ווען מ'האט דאס געפרעגט פאר'ן משערקאסער, האט ער געזאגט, דער וואס מיינט אז די מקור הפרנסה איז פון

7

מענין לענין נעתיק מס' נפלאים מעשיך (עמ' רכ"ה) שהרה"ק מסטראפקוב זי"ע הי' הרבה פעמים דורש מעות וסכום קצוב מאנשים שבאו להפקד אצלו בדבר ישועה ורחמים, והיה ידוע שכשהיה מבקש מאחד מעות, והאיש נתן כפי אשר יושט עליו היה מובטח שהישועה קרובה לבוא, שפעם בא סוחר אחד להרה"ק מסטראפקוב זי"ע וביקש ממנו שיתפלל שיריד שלג כי מגדלי העצים על ההרים היו מורידים אותם על השלג, והרה"ק ביקש ממנו של"ג רייניש כמנין שלג והרה"ק הבטיחו שהשלג יכסה ארץ, אמנם לבסוף ירד גשם זלעפות ונתקשה מאוד בהורדת העצים. הור הסוחר להרה"ק ובא בטענות שלא עמד בדבורו, אמר לו הרה"ק: אמור נא את האמת האם היית אצל עוד רבי? הודה הלז שעל אם הדרך נכנס לצדיק אחד, אז שאל לו הרה"ק וכמה נתת לו לפדיון נפש?, ענה לו ' רייניש, אמר לו הרה"ק: אם כן טודע הדבר, כי אני לקחתי ממך כמנין של"ג רייניש, ואתה חוספת עוד י רייניש נעשה מזה כמנין גש"ם, ואכן גשם ירד על הארץ.

שניי, האט א גרויסן טעות, ס'קומט פון א צווייטע זאך אינגאנצן, ער דארף פרנסה... און די זעלבע זאך מיטן צווייטן וואס מיינט אז זיין פרנסה איז פון רעגן, ער דארף פרנסה... דער אויבערשטער וועט זיי ביידע העלפן.

*

רבינו: דער מאמע ז"ל האט דערציילט אז רבי מאמעלע משערנאבלער ז"ל האט געהאט אכט קינדער, ער האט געהאט די נעמען פון די שבעה רועים, אברהם האט געהייסן דער טריסקער מגיד, יצחק האט געהייסן רבי איציקל סקווערער, יעקב איז געווען דער משערקאסער (הרה"ק רבי יעקב ישראל ז"ל), משה איז געווען רבי משה פון קאריסטשוב, אהרן איז געווען רבי אהרן משערנאבלער, דוד איז געווען רבי דוד'ל טאלנער, דעם נאמען יוסף האט ער נישט געגעבן, נאר ער האט געגעבן יוחנן (הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא), האט ער געזאגט אז ער האט וועגן דעם נישט געגעבן קיין נאמען "יוסף" ווייל ס'זאלט ווען געשאדט פאר א שידוך...

דער ראהמיסטריווקער איז געווען דער יונגסטער זוהן?

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: יא.

רבינו: כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל, אז דער פאטער האט געזאגט אויף איהם אז ער האט נשמת רבי יוחנן בן זכאי, און מ'האט דאס אזוי געזאגט פאר רבי יוחנן, האט ער געזאגט אויף אוקרייניש "אזוי? איך ווייס? יוחנן הייס איך, א בן זכאי בין איך..."

דער מאמע ז"ל האט אמאל געזאגט אז רבי יוחנן ראהמיסטריווקער האט געזאגט אז אזוי ווי דער פאטער האט געהאט אלע מעלות און מידות טובות - ער האט געהאט געוואלדיגע מידות - און ווען דער פאטער איז נסתלק געווארן, האט ער געהאפט אז ער וועט זיך צוטיילן מיט די ברודער'ס די מידות, און ער האט געזאגט "איך האב געלייגט א אויג צו האבן דעם פאטער'ס ענות, איז געקומען מיין ברודער רבי משה קארסטשובער און האט עס אויסגעכאפט, בין איך געבליבן מיט גארנישט..."

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: דער אייניקל רבי

פיני'עלע אויסטילער (הרה"ק רבי פנחס מאייסיליא זצ"ל, בן הרה"ק רבי מרדכי מראחמיסטריווקא בן הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא ז"ע) איז דאך געווען א מהותן מיטן זיידן (ה"ה זקינו של רבינו מרן העצי חיים ז"ע, כשלקח את בנו הגה"צ רבי יוחנן לבתו הרבנית יוכבד רבקה ע"ה).

"גענוג געזאגט" און ער האט איהם אפגעשטעלט צו זאגן.¹⁰

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: די וועלט מאכט דאס ביי א בר מצוה...

רבינו: רבי מאטעלע (אבוי של הרה"ק מאויסטילא ובנו של הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא) איז שוין געווען אין ארץ ישראל נאך פאר ווען רבי יוחנן האט התונה געהאט.

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: ער איז שוין געקומען זייער פרי, אינמיטן די תר"ם יארן, ער איז נסתלק געווארן שנת תר"פ.

רבינו: ער איז אומגעקומען דורך די אראבער, ער האט געכאפט שלעק פון זיי.¹¹

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: פסח האט מען איהם געשלאגן, און ער איז אוועק א טאג פאר ל"ג בעומר.

רבינו: מיין שווערס זיידע (הרה"ק רבי זאב וואלף זצ"ל בן הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע) האט דאך אויך געוואוינט אין ארץ ישראל.

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: ער איז שוין געקומען שפעטער, דאכט זיך אז אין שנת תרצ"ג איז ער געקומען.

רבינו: רבי נחום איז אויך געווען א זוהן פון רבי יוחנן.

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: ער איז געווען דער דריטער זוהן.

זנפרד רבינו ממנו: דער אויבערשטער זאל העלפן מי'זאל זוכה זיין להגדיל תורה ולהאדירה מיט אסאך הצלחה און סייענתא דשמויא.

10

ומענין הרבנות של הרה"ק רבי פיניעלע זצ"ל באויסטילא יש להעתיק מש"כ בס' אלה מסעי (ע"י ע"י) מה שסיפר רבינו בעל ברך משה ז"ל שכאשר באו קהל עדת אויסטילא אל הרה"ק רבי פנחס לעטרו בנוד הרבנות, נכנס אל חותנו הרה"ק מהר"ד מבועלא זי"ע לבשרו על זאת, ושמו המהר"ד ונהנה מאוד מזה, וסיפר לו כי גם הוא בימי חורפו בא אליו מעיר אויסטילא לעטרו בכתר הרבנות, כי הוא הרי לא היה הבכור בבית אביו ולא עלתה על דעתם שהוא יושב על כסא אביו בבועלא, אמנם כאשר נכנס אל אביו הרה"ק מהר"י מבועלא זי"ע וסיפר לו מזה, אמר לו שלא יקבל עליו את רבנות אויסטילא, כי גדולה מזו יש לו עבורו, ונתבון לנו הרבנות דעיר בעלוא, ואשר על כן שמה מאד אשר אחד מצאצאיו יש על כסא הרבנות בעיר ההוא.

11

מסופר שהלך בחוהמ"פ להתפלל אצל הכותל המערבי, ועל אם הדרך התנפלו עליו הערביים והכווהו מכות אכזריות רח"ל, וממנה נפל למשכב וכבר לא קם ממנו עד שנסתלק ביום ל"ב לעומר שנת תר"פ.

רבינו: יא, אבער דאס איז שוין געווען נאך די פטירה פונעם זיידן, דער זיידע האט שוין נישט געלעבט (שמחת נישואי הגה"צ רבי יוחנן התקיימה בו תמוז תרפ"ה, ומרן העצי חיים נסתלק בו שבט תרפ"ז), מ'האט נאך גערעדט דעם שידוך בחייו, אבער אינדערמיטן איז ער נפטר געווארן.

האדמו"ר מראחמיסטריווקא: רבי פיניעלע איז געווען א זוהן פון רבי מאטעלע (הרה"ק רבי מרדכי מראחמיסטריווקא זי"ע), וואס ער איז געווען רבי יוחנן א זוהן.

רבינו: דער טאטע ז"ל האט געקענט רבי פיניעלע.⁸

ווען מ'האט אויפגענומען זיין זוהן רבי יוחנן פאר א רב אין א שטעטל מוזשא, איז רבי פיניעלע מיטגעקומען מיט איהם אויף שבת - צוויי וואכן איז ער דארט געווען - האט דער טאטע ז"ל דערציילט אז ער האט צוגעזעהן די גאנצע עבודה פון רבי פיניעלע, א גאנצן טאג איז ער געזיזן מיט טלית און תפילין ביז פארנאכט'ס.⁹ (שה"י יושב ועוסק בתורה כל היום ולא מעט עד עת ערב גם בימות הקיץ שימים הם ארוכים מאוד).

אין אונגארין איז געווען א מנהג אז דעם ערשטן שבת זאגט דער רב א דרשה האט רבי יוחנן געזאגט א דרשה, און זיין פאטער רבי פיניעלע איז אויך געקומען צו די דרשה, אינמיטן די דרשה האט רבי פיניעלע געגעבן א קלאפ

8

ידוע מה שהי' מרגלא בפומי' של מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע לומר שהרבה ענינים קיבל מרבי פיניעלע שזכה להכירו בעת החתונה של גיסו רבי יוחנן הנ"ל שהתקיימה בסיועט לאחר הסתלקות מרן העצי חיים זי"ע, ולפני כמה שנים כשהדפיסו הספר "שארית לפנחס" שהוא ליקוטי דברי תורה מהרה"ק רבי פיניעלע, מסר רבינו כמה דברי תורה מה ששמע מרבי פיניעלע, וד"ת אלו נדפסו משמו בס' הנ"ל. [ועי' עוד בגליונות פ' בא ממדור "שולחן מלכים" שהארבנו בה].

9

עי' בס' ומשה הי' רועה (ה"א, ע"י שני"י) מה שסיפר כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא ב"פ שליט"א מה ששמעו בעצמו מרבינו בעל ברך משה זי"ל שכשהגיע הרה"ק רבי פנחס מאויסטילא לסיגעט לשמחת הנישואין של רבי יוחנן, שמע אז אויך שדיברו מגודל עבודת התפילה שלו, ונכנסה נפשו לראות את עבודתו הק', אולם מאחר שהרה"ק מאויסטילא התפלל בחדר מיוחד כמנהג אדמו"ר טשערנאביל לא היו יכולים לראותו בעת התפילה, אך לאהמ"כ נתוודע לרבינו שיש שם הלון גבוה שיכולים לטפס עליה ולראות לתוך החדר הנ"ל, והלך רבינו לשם והעמיד עצים וטיפס למעלה עד שהגיע להחלון וכך עלה בידו לראות עבודת צדיק בעת התפילה, ורבינו התבטא ואמר שהי' חמד גדול להסתכל בצורתו הק' אשר בער כלפיד אש במשך כל התפילה, ועי"ש עוד באריכות.

צדקת רבי מאיר בעל הנס

מולל עצי היים

ב"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא דמאיר עננו

התודה והברכה

בעבור עלינו המסיבה הנהדרה לטובת כולינו הק'

בקרב הקהילה נאה וחסודה

קהל יטב לב ד'סאטמאר מאנסי

הננו בזה להביע רגשי תודה וברכה בשם קרוב למאה רבני ולומדי כולינו הק' בארה"ק

אל אחים לדעה חברי הקהילה שיחיו

אשר התנדבו בעין יפה וברוח נדיבה להחזקת הכולל

ובמיוחד לכל העסקנים החשובים שיחיו

הלא המה

בראש ובראשון ידידינו וידיד כל, הרבני הנדיב הנכבד והמהולל

מוה"ר יעקב יחזקי' מארקאוויטש הי"ו

ונו"ב זוגתו החשובה שתחי'

על אשר פתחו ביתם לרווחה לאכסניא של תורה למען עסקני כוללנו

מוה"ר משה יצחק לאנדא הי"ו מוה"ר יואל פרידמאן הי"ו, משמש

מוה"ר מרדכי דוב נייהוויזער הי"ו מוה"ר אברהם משה גאטעסמאן הי"ו

תודה מיוחדת לידידינו היקרים והנכבדים שנדבו מוצרי המזון למסיבה

מוה"ר רפאל פערלמוטער הי"ו ומוה"ר יחזקאל גלויבער ואחיו שיחיו

בעל מפעל "גאלדען טעסט" בעל "גלויבער בעקערי"

אחרון אחרון חביב יתברך ידידינו האברך היקר עסקן נמרץ

מוה"ר יואל פרידמאן הי"ו, בארא פארק

על שהי' לנו לעור בהתמסרות עצומה ואמנה

אלקא דמאיר יענם להתברך בכל מלי דמיטב

בברכת התורה

הנהלת הכולל בארה"ב הנהלת הכולל בארה"ק

קריאת עשרת הדיברות בדרך משה רה"ק שליט"א

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעזעב"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלואות בניהם בשעתו"מ

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מוד"ט תמו ולבבית לאנ"ש החטובים כל אחד בשמו יבדוק

הרה"ח ר' שמריהו גליק שליט"א

הרב ר' צבי יודא ווייס שליט"א, חבר הנהלת המוסדות

ולאביו הרב ר' בנימין זאב ווייס שליט"א
ולחותנו הרה"ח ר' דוד שלאמאוויטש שליט"א
ולוקינו הרה"ח ר' יהושע ווייס שליט"א
לנישואי צאצאיהם ביום שלישי באולמי ארמונות חן

הרה"ח ר' יצחק אייזיק האלצער שליט"א
לאירוסיו בנו הבה"ח מנחם נ"ר תלמיד ישיבתנו

הרה"ח ר' משה יצחק גרינוואלד שליט"א
ולחותנו הרה"ח ר' ברוך העלד שליט"א
לאירוסיו בתו, נכדתו

הרה"ח ר' יעקב מיכאל היילברון שליט"א
ולאביו הרה"ח ר' חיים היילברון שליט"א
לאירוסיו בתו, נכדתו

הרב ר' שלמה יצחק מויסג שליט"א
ולחותנו הרב ר' נחמן יאקאב שליט"א
לאירוסיו בנו, נכדו הבה"ח משה נ"ר תלמיד ישיבתנו

הרי"ר יואל בראדי הי"ד

ולאביו הרב ר' נפתלי צבי בראדי שליט"א
ולחותנו הרה"ח ר' שלמה זלמן טאבאק שליט"א
ולחוי' הרה"ח ר' משה עסטרייכער שליט"א
להולדת בנו, נכדו - השלום זכר בליל שביק בבית מדרשתו בשיכון

הרי"ר אלהנן שלמנה זלמן גראס הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' יהושע גראס שליט"א
ולחותנו הרב ר' שניאור זלמן גרינבוים שליט"א, ר"מ בשיבחהק
ולחוי' הרב ר' בנימין זאב ווייס שליט"א
ולחוי' הרה"ח ר' יהושע ווייס שליט"א
להולדת בנו, נכדו - השלום זכר בליל שביק בבית מדרשתו בשיכון
הכנסתו בביתו של אא"ה ביום שביק בבית מדרשתו בזכרון מאיר

"נפש חיה"

ע"ש הרבנית הגדוקת
מרת ח' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלב"ע ח' שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ג
☆☆☆

"תהלה לדוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משה ז"ל
נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח
☆☆☆

"אב"י ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלב"ע ט"ז חשוון תשל"ז
☆☆☆

"ציון לנפש חיה"

ע"ש ר' בן ציון כנעמ
ז"ל
ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלב"ע ט' שבט תשנ"ג
והגתו מרת חיה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
כנעמ ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ז
והג' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלב"ע ה' מבת תשנ"א
☆☆☆

משא"ת חיים

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"א אדר א' תשמ"ח
והגתו מרת א"טע
שוינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו ז"ל
נלב"ע י"ב ניסן תשמ"ט

"חסדי שלמה זלמן"
ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וורובניקער ז"ל
נלב"ע ח' כסלו תשמ"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב איזנבערגער ז"ל
נלב"ע ט"ו אייר תשנ"ז
ואמו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל נ' כ"ז סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל והנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב יעוו ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ח
והג' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלב"ע י"ב חשוון תשל"ו
☆☆☆

"אנשי" חיה"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמן ז"ל
נלב"ע ז' שבט תשנ"ג
והג' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פריענקל מב"ח ז"ל
נלב"ע כ"א אלול תשמ"ג
☆☆☆

"צבי"א מרו"ם"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלב"ע ה' אלול תשנ"ט
והג' מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפריון נמט"א לר'

שמעון"

ע"ש ר' שמעון דסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי איתמר טובי ז"ל
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו

השנה"ח